

JAARVERSLAG 2006

Dit jaarverslag verschijnt, net zoals de vorige jaren, ook op onze website:

www.vlaamswelzijnsverbond.be.

Wie de elektronische versie raadpleegt, kan via links achter de onderstreepte woorden uitgebreider informatie, verbondsstandpunten e.a. teksten opvragen.

De meest 'tastbare' vorm van dienstverlening van het Verbond zijn wellicht de 'Informatieven', die bijna dagelijks allerlei nuttige informatie bij de leden brengen.

In 2006 waren dat er 190! Een lijst hiervan vindt u eveneens op de website.
Om deze 'Informatieven' en de bijlagen te kunnen raadplegen, moet u wel lid zijn...

Inhoud

- Editoriaal: 2006: een 'grand cru' jaar!	4
- Beheersorganen: maatschappelijke ontwikkelingen op de voet gevolgd	6
- Samenstelling Raad van Bestuur	8
- Medewerkers	9
- Een nieuwe website: www.vlaamswelzijnsverbond.be	9

Sectoraal

- Bijzondere jeugdbijstand	12
- Gehandicaptenzorg	18
- Gezinsondersteuning	22
- Kinderdagopvang	26
- Vrijwilligerswerk	30

Intersectoraal

- Centrum Ethiek en zingeving	36
- Ethische Commissie	37
- Financieel	38
- Kwaliteitszorg	40
- Pastoraal	41
- Sociaal Recht	42
- Tijdschriften	43

EDITORIAAL

2006: een "Grand Cru" jaar!

2006 start beloftevol met de goedkeuring door de Vlaamse regering van een megaplan voor de **jeugdzorg**. Minister Vervotte moest reageren op de signalen over een struikelende jeugdzorg met een "Globaal Plan Jeugdzorg" en 39 maatregelen waaronder preventie, extra capaciteit en crisishulp. Verder wordt werk gemaakt van multifunctionele centra die beter en sneller zullen reageren op wijzigende omstandigheden van het kind en zijn context en waarbij trajecten mee gestuurd worden door bekwame hulpverleners. Het plan zet ook hoog in op deskundigheidsbevordering, op herstelgerichte afhandeling en op onderzoek. Last but not least worden inspanningen gedaan voor extra consulenten en meer werkingsmiddelen die de acute tekorten moeten verminderen!

Het plan krijgt goede punten van onze vereniging. Onze prioriteiten: uitbreiding van het aanbod, flexibilisering en responsabilisering, werkingsmiddelen, preventie, en regionetwerken voor opvoedingsondersteuning, vinden we terug bij de maatregelen. Wij wensen een snelle uitvoering, zodat de bres spoedig wordt gedicht, en de consulenten niet langer bij toeval en willekeurig hulp moeten vinden voor kinderen en gezinnen met problemen.

De start van het nieuwe (versterkte) overheidsagentschap Jongerenwelzijn, verantwoordelijk voor het preventie-, verwijzers- en voorzieningenbeleid, moet een vlotte uitvoering ondersteunen!

In 2006 blijkt nog maar eens hoe de sector **kinderopvang** volop in beweging is. Er is niet alleen de vraag naar meer opvang en naar opvang buiten de klassieke uren (7 tot 18 uur), de sector professionaliseert, onthaalouders krijgen een statuut, het lokaal overleg over kinderopvang wordt verdiept en de vraag naar werkdrukverlaging in de diensten voor onthaalouders krijgt een (eerste) antwoord van de Vlaamse overheid. De hele vernieuwingsoperatie krijgt in 2006 een heuse duw in de rug met de lancering van het plan om via pilootprojecten "Centra voor Kinderopvang" op lokaal of regionaal niveau op te zetten. Deze centra moeten het voor-schoolse en buitenschoolse aanbod, de opvang in groepsverband (kinderdagverblijven) en de opvang in gezinsverband (onthaalouders) samenbrengen en hierdoor de toegankelijkheid, ook voor kansengroepen, verhogen. Zestien projecten mogen vanaf midden 2007 de formule uittesten! Hiermee zijn echter de financiële perikelen van initia-

tiefnemers niet opgelost. Het Vlaams Welzijnsverbond vraagt hiervoor meer aandacht!

Eind 2006 geven 200 vooral kleine organisaties die werken met en voor **vrijwilligers** in welzijn en gezondheid het startschot voor een campagne die de verdiensten van de meer dan 100.000 vrijwilligers in de verf zet. De initiatiefnemers, waaronder onze vereniging, hopen op een gevoelige stap voorwaarts op het vlak van omkadering voor de werking van de (vaak kleine) vrijwilligersverenigingen. Mogelijkheden voor een beperkte personeelsomkadering én een duidelijke erkenning en plaats voor de vrijwilliger in de voorzieningen is de ambitie van de campagne!

2006 was ook het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen. Voor de lokale **private initiatieven** wordt het gemeente- of stadsbestuur steeds belangrijker. Vlaanderen geeft immers de laatste jaren meer opdrachten en bevoegdheden aan het lokale beleidsniveau. Denken we maar aan advies bij erkenningen, de regie bij de organisatie van de kinderopvang, de lokale meldpunten, het lokaal overleg, het sociaal huis, enzovoort. Het Vlaams Welzijnsverbond verdedigt steeds de rol van het privaat initiatief en vraagt gemeentes naar

ondersteuning van welzijnsinitiatieven. Tegelijk moedigen wij onze leden aan hard mee te werken met de lokale overheden aan de ontwikkeling van actieplannen in het kader van de opdrachten die ze krijgen van de Vlaamse overheid. Op deze wijze kunnen initiatieven uit de zorgsector partners zijn van de lokale besturen.

Vele provincies, gemeenten en OCMW's hebben zelf ook goede initiatieven genomen in welzijn. In dat geval worden zij zowel regisseur als actor op het terrein en komen ze in een dubbelrol terecht. De spelregels die Vlaanderen bepaalt, moeten echter voor alle actoren (hetzij lokaal bestuur, hetzij private partner) dezelfde zijn. Gemeenten, OCMW's en (meer nog) provincies laten het werkveld beter over aan de private initiatiefnemers, zo kunnen zij zich concentreren op ambitieuze opdrachten!

2006 bracht de bevestiging van het herstel van de subsidieachterstand van de voorzieningen **gehandicaptenzorg**. In de periode 1997-2003 ontvingen voorzieningen steeds dalende voorschotten (een voorschot in 1997 van 95% daalt naar 90% in 2003)! Vanaf 2004 werden de voorschotten terug opgetrokken naar 95% en daarenboven stellen wij in onze financiële analyses, die we samen met Dexia jaarlijks realiseren, vast dat achterstallen sneller worden uitbetaald en de overheid haar schulden aan de voorzieningen sneller aflost! Een evolutie die we met genoegen vaststellen!

Met aandacht volgen we sinds 2006 de nieuwe aanpak van de **infrastructuursubsidie** in de sector! In de zgn. 'alternatieve VIPA' worden dossiers boven de 80.000 euro in de gehandicaptenzorg (zoals in de ziekenhuizen en rusthuizen) niet meer in één keer gesubsidi-

dieerd, maar in jaarlijkse "gebruikerstoelagen" over een periode van 20 jaar. Dit systeem laat toe sneller meer dossiers te laten starten, en was dringend nodig voor uitbreiding én voor noodzakelijke vervanging van verouderde gebouwen, maar is op lange termijn voor de overheid duurder. Ook dit dossier volgt het verbond met meer dan gewone aandacht.

Tenslotte wensen wij alle leden van de vereniging te danken voor hun inzet in 2006! Daarnaast danken wij de ministers, kabinetsleden, parlementsleden en ambtenaren met wie wij overleg pleegden over het welzijn van hen die vandaag en morgen op onze voorzieningen mogen rekenen.

Frank Cuyt
Algemeen directeur

Theo Rombouts
Algemeen voorzitter

Maatschappelijke ontwikkelingen op de voet gevolgd...

DE Raad van Bestuur van de vereniging komt maandelijks samen en wordt eveneens maandelijks voorbereid door een bureauvergadering. Naast het opvolgen van de **actualiteit** binnen de vereniging én binnen de sectoren, werden ook de werkzaamheden in de verschillende paritaire comités (onder meer rond de uitvoering van het Vlaams Intersectoraal Akkoord) voorbereid en opgevolgd. De Raad van Bestuur van het Vlaams Welzijnsverbond volgt de ontwikkelingen die zich in de welzijnssector en in de brede samenleving voordoen op de voet om op die manier een beleid te kunnen voeren dat aan de gewijzigde omstandigheden is aangepast. Zo werd in 2006 onder meer thematisch gewerkt rond diversiteit, actief pluralisme, maatschappelijk verantwoord ondernemen, tendering en beginselen van behoorlijk overheidsbestuur...

De Raad formuleerde een eerste, uitgebreid standpunt (21/02/2006) over het *Globaal Plan Jeugdzorg*, later (17/05/2006) bevestigde men deze keuze: *'Vastberaden het globaal plan jeugdzorg realiseren!'*

Het Vlaams Welzijnsverbond wil een actieve bijdrage leveren tot het stimuleren van een innovatiebeleid in de welzijnsvoorzieningen

en heeft hiertoe een projectvoorstel uitgewerkt, dat in de loop van 2007 zal starten.

Het verbondsstandpunt over de *Centra voor Kinderopvang* (CKO) werd in februari (28/02/2006) geactualiseerd en in november (30/11/2006) verscheen een 'geïntegreerd standpunt' over het *Vernieuwd conceptueel kader kinderopvang*.

Er werd een bespreking gewijd aan de plannen van minister Vandenbroucke met het buitengewoon onderwijs ('Leerzorg'): er was een toelichting door Ann De Meulemeester, voorzitter, en Roos Herpelinck, directeur van de VLOR, en er werd vanuit het Verbond gepleit voor meer betrokkenheid van de welzijnssector hierbij.

Op 19 december organiseerde de Raad een studienamiddag over 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' met Jan Verbanck van VOCA.

De statutaire **Algemene Vergadering** ging dit jaar door op 16 mei in de Kind & Gezin Academie te Brussel en stond in het teken van 'actief pluralisme'. Na de statutaire verplichtingen werd ingegaan op de actualiteit: de financiële aspecten van het Vlaams Intersectoraal Akkoord en de vorderingen van

de uitvoering ervan in CAO's, het Globaal Plan Jeugdzorg, het CKO-verhaal, de Reva-profilering, de zorggradatie in de gehandicaptenzorg, de ene toegangspoort voor de Integrale Jeugdhulp... In de marge van de vergadering werd door enkele collega's die meewerkten aan de Tsunami-actie van de non-profitsector in Sri Lanka een toelichting gegeven over het aldaar gepresteerde werk.

Actief pluralisme

De hoofdbrok van deze algemene vergadering was een inhoudelijke insteek rond actief pluralisme. De statutaire algemene vergadering nam kennis van de ontwerpnota **"Samenwerken in dialoog"** en de werktekst 'Opdrachtsverklaring Vlaams Welzijnsverbond' die tot stand kwamen binnen een ad hoc werkgroep van de Raad van Bestuur onder het voorzitterschap van de heer Theo Rombouts. Leo De Cruyenaere, professor moraal en sociale leer van de kerk, bracht een filosofische reflectie op het thema. Deze Algemene Vergadering bood alleszins heel wat stof tot nadenken en discussie rond het herdenken van de uitgangspunten van onze vereniging in een verander(en)de omgeving

en vormde een eerste aanzet tot de reflectie die volgde in de diverse verbondsgeledingen, sectorale directiecomités, provinciale coördinatiecomités en voorzieningen. De consultatieronde werd eind 2006 afgerond. Op de algemene vergadering van 2007 zal de standpuntennota, aangevuld met de opmerkingen vanuit de consultatiefase, voorgelegd worden ter goedkeuring.

Diversiteit

Op 21 november 2006 keurde de Raad van Bestuur het standpunt 'Diversiteit: een keuze voor meerwaarde door verscheidenheid' en het actieplan 'Concrete stappen naar een diversiteitsbeleid' goed. Beide nota's kwamen tot stand in een ad hoc werkgroep van de Raad en werden gevoed vanuit de inzichten en ervaringen rond het werken met oog voor diversiteit vanuit de deelnemende voorzieningen. Het paneldebat rond diversiteit dat plaatsvond op 21 maart 2006 bood een reflectie op het begrip 'diversiteit' en belichtte de kritische succesfactoren om rond diversiteit te werken in een voorziening. Om de standpuntennota naar onze leden op een actieve manier te communiceren en het daaraan gekoppeld actieplan kenbaar te maken, besliste de Raad om de weg van de coc-vergaderingen te volgen en desgevallend deze van de comités en commissies. De voorzitter van de ad hoc werkgroep, Richard Timmerman, zal op een vormingsnamiddag de voorzitters van voorgenoemde overlegorganen meenemen in het diversiteitsverhaal.

Marktwerking

Tijdens de Raad van Bestuur van september hadden we de heer Ludo Struyven, Projectleider HIVA-K.U. Leuven te gast rond het thema "marktwerking als nieuw sturingsmechanisme voor de publieke dienstverlening". Op basis van zijn bevindingen in de sector van de publieke arbeidsbemiddeling kan hij zomaar niet stellen dat het marktsysteem beter is dan het publieke. Het is wel onvermijdelijk geworden om markt- en managementmodellen te integreren in bestaande beleidssystemen. Ten gronde is marktwerking een positieve ontwikkeling, omdat er meer informatie komt om het systeem continu bij te sturen en te anticiperen op mogelijk nadelige effecten zoals afroming.

Is het systeem van marktwerking over te dragen naar de welzijnssector? De complexe dienstverlening, de toenemende professionalisering en de samenwerking tussen verschillende instanties vereist, volgens de heer Struyven, wellicht een model waarbij de inrichting van de maatschappelijke dienstverlening elementen combineert van marktwerking, hiërarchisch (overheids)gestuurd werken en de uitbouw van een professioneel netwerk.

Beginselen van behoorlijk overheidsbestuur

Bij zijn inleiding op een werkvergadering met de Raad van Bestuur van het Vlaams Welzijnsverbond op 17 oktober stelde Guido

Deblaere, gewezen topambtenaar bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, zich de vraag: "Kan je een olifant leren dansen?" Het debat handelde over behoorlijk bestuur bij de (Vlaamse) overheid. Hij besloot met de hamvraag welke nieuwe beginselen van behoorlijk bestuur nodig zullen zijn om te komen tot een volwaardig partnerschap tussen de welzijnsector en de overheid. Naar aanleiding hiervan verscheen een edito in 'de facto' nr. 54 van oktober-november 2006.

Andere thema's

Andere thema's die besproken werden: het decreet openbaarheid van bestuur en de toepasbaarheid op de welzijnssectoren, de uitvoering van het Beter Bestuurlijk Beleid en de strategische adviesraden, modulering en netwerken integrale jeugdhulpverlening, de alternatieve VIPA, de implementatie van het decreet rechtspositie in de integrale jeugdhulp, de Bolkestein-richtlijn, de stand van zaken rond het geharmoniseerd kwaliteitsdecreet, VTO-beleid in voorzieningen, het decreet betreffende de zorgregio's, de samenwerking met Kleis, met de VCSPPO en met het Steunpunt Expertise Netwerken, de wet betreffende de rechten van vrijwilligers, de directiefunctie in de voorzieningen, het educatief verlot, de nieuwe opdracht van de IVA Inspectie, de Staten-Generaal over kinderopvang, en de campagne voor een betere ondersteuning van het vrijwilligerswerk in welzijn en gezondheid.

SAMENSTELLING RAAD VAN BESTUUR

Volgende personen maakten op 31 december 2006 deel uit van de Raad van Bestuur van het Vlaams Welzijnsverbond vzw:

- Jef BREDA
- Urbain CAYZEELE
- Leen COLEMONT
- Marc COLSON
- Daniëlle COLSOUL
- Ria DE KEYSER
- Ann DE RIJCK
- René DE WEVER
- Luc DECRAMER
- Johan FESKENS
- André GIELIS
- Saskia LAMBRECHTS

- Hilde LANOYE
- Ignace LEUS
- Marleen MARCELIS
- Bart RASKIN
- Luc RAYMAEKERS
- Ilse RYMENANTS
- Rudi SMIS
- Luc STOCK
- Richard TIMMERMAN
- Peter VANDEN BILCKE
- Willy VERBEEK
- Jac GEYENS

- Kris BUCKINX
- Dominic VERHOEVEN
- Hendrik DELARUELLE,
sectorvoorzitter Gehandicaptenzorg
- Filip MAERTENS,
sectorvoorzitter Bijzondere Jeugdbijstand
- Theo ROMBOUTS,
Algemeen voorzitter
- Jos VAN HEES,
sectorvoorzitter Vrijwilligerswerk
- Agnes VANSTRAELEN,
sectorvoorzitter Gezinsondersteuning
- Viviane VERBEECK,
sectorvoorzitter Kinderdagopvang

MEDEWERKERS

Personeel in dienst op 31 december 2006

Ilse BEERENS: *secretariaatsmedewerker informatica*

Linda BEIRENS: *stafmedewerker kwaliteitszorg*

Jan BOSMANS: *sectorcoördinator bijzondere jeugdbijstand, gezinsondersteuning en kinderdagopvang*

Frank CUYT: *algemeen directeur*

Ludo DE CORT: *directeur C.E.Z. en sectorcoördinator vrijwilligerswerk*

Veerle DEGRANDE: *stafmedewerker sociaal recht*

Steven DELOOZE: *stafmedewerker financieel beleid*

Barbara DEVOS, *coördinator diensten opvanggezinnen Oost- en West-Vlaanderen*

Fons GEERTS: *stafmedewerker C.E.Z. en publicaties*

Lieve HOUTHUYS: *onthaal en algemeen secretariaatsmedewerker*

Ellen MARIS, *coördinator diensten opvanggezinnen Limburg*

Griet PALS: *stafmedewerker sociaal recht*

Christiane SEGERS: *directiesecretaresse, verantwoordelijke secretariaat*

Diane SERNEELS: *sectorcoördinator gehandicaptenzorg*

Krista TELEMANS: *stafmedewerker gehandicaptenzorg en vrijwilligerswerk*

Ann VAN DEN BRANDE: *stafmedewerker buitenschoolse kinderopvang*

Jeannine VANDEN BROUCKE: *stafmedewerker kinderdagopvang*

Eddy VAN DEN HOVE: *stafmedewerker bijzondere jeugdbijstand en gezinsondersteuning*

An VANDERHAEGEN: *secretariaatsmedewerker planning*

Sabine VAN KOGELBERG: *secretariaatsmedewerker documentatie*

Hilde VERSTRICHT: *stafmedewerker gehandicaptenzorg*

EEN NIEUWE WEBSITE: WWW.VLAAMSWELZIJSVERBOND.BE

In de loop van 2006 werd door een werkgroepje, samen met de gespecialiseerde firma 'curious' (zie: www.curious.be), intens gewerkt aan de nieuwe Verbondswebsite, die op 1 januari 2007 online ging. De foto's, die ook in dit jaarverslag gebruikt worden, zijn de sectorale blikvangers op de nieuwe website.

Het **open gedeelte** bevat meer informatie en is overzichtelijker gestructureerd en het zoeken en doorklikken gaat veel sneller dan in de vroegere website. Elk van de sectoren – bijzondere jeugdbijstand, gehandicaptenzorg, gezinsondersteuning, kinderdagopvang en vrijwilligerswerk – komt uitgebreid aan bod, naast algemene informatie over het Vlaams

Welijnsverbond, de intersectorale werking, de publicaties, de kwaliteitszorg, en zoveel meer... De informatie die op de vroegere website beschikbaar is, zal dat ook zijn op de nieuwe, en wordt stelselmatig verder uitgebreid.

Er is echter vooral gewerkt aan het **leden-gedeelte**: dit is uitgebreider dan vroeger, en bevat onder meer alle documenten van de verschillende verbondsvergaderingen. Het afhalen van documenten die alleen voor uw sector bestemd zijn, het raadplegen van de Informatieven, het online invullen van formulieren, enz. het wordt allemaal mogelijk met de spreekwoordelijke muisklik...

We gebruiken de nieuwe website voortaan ook als **persoonlijk communicatiemiddel** naar de leden-voorzieningen en naar de leden van onze vergadergroepen. Vanaf 1 januari 2007 worden alle uitnodigingen voor de diverse vergaderingen op de website gepubliceerd. Wie lid is van een bepaalde vergadering (Raad van Bestuur, Bureau, Sectoraal Directiecomité, Commissies of Comités, ...) krijgt voortaan in zijn of haar persoonlijke mailbox een berichtje, waarin een link opgenomen is naar de uitnodiging voor deze vergadering (en alle bijhorende documenten) op de website.

Daarmee zijn we klaar om samen de uitdagingen van 2007 aan te gaan!

*Laat ons geen vooruitgang noemen
waar een ander aan ten onder gaat.
Laat ons geen groei noemen
waar een ander minder van wordt.
Laat ons geen vrijheid noemen
wat een ander het recht ontnemt
om zichzelf te zijn.
Laat ons geen gemeenschap noemen
waar de minste niet
de meeste aandacht krijgt.
Laat ons zelf de verandering zijn
die we in de wereld willen zien.*

Mahatma Gandhi

S ECTORAAL

Bijzondere Jeugdbijstand

Gehandicaptenzorg

Gezinsondersteuning

Kinderopvang

Vrijwilligerswerk

De signalen van een struikelende jeugdzorg waren de voorbije jaren zo nadrukkelijk dat Minister Vervotte moest reageren. Zowel het rekenhof (januari 2005), de afdeling Bijzondere Jeugdzorg van de Vlaamse Administratie (november 2004), de consulenten (december 2005), de jeugdrechters (voorjaar 2005) als de koepels van private voorzieningen (juni 2005) trokken aan de bel.

Begin januari 2006 namen we het initiatief een **platform jeugdzorg** op te zetten met 13 middenveldorganisaties (ACLVB, ACOD, ACV, ACV openbare diensten, ACW, BBT-ABVV, Gezinsbond, Jongerenbegeleiding, LBC-NVK, PPJ, Raad Ouders Jeugdhulp, Verbond Sociale Ondernemingen en Vlaams Welzijnsverbond). Voor het eerst in de geschiedenis van de jeugdzorg stond een zo uitgebreid *platform van organisaties* achter dezelfde eisen! Dit werd mogelijk tegen een achtergrond van de talrijke en dagelijkse onaanvaardbare situaties die zich continu over gans Vlaanderen voordoen bij de opvang en begeleiding van jongeren en gezinnen met problemen. Het platform stuurde een open brief aan regering en parlement.

Bijzondere jeugdbijstand

Een globaal plan voor de jeugdzorg

Op 22 juli 2005 kreeg de Minister van Welzijn de opdracht van de regering om de problemen in een **globaal plan jeugdzorg** in kaart te brengen. Directe aanleiding was de hervorming van de wet op de jeugdbescherming (1965) en de impact ervan op de Vlaamse uitvoeringsmaatregelen die daardoor nodig worden. Naar aanleiding hiervan startte het Vlaams Welzijnsverbond in augustus 2005 bij zijn leden een brede consultatieronde die resulteerde in de goedkeuring van onze *'Bijdrage tot een slagvaardig beleid voor de jeugdhulpverlening'* door de raad van bestuur in januari 2006. Dit standpunt werd op 24 januari vertolkt in de hoorzitting over dit onderwerp in de commissie welzijn van het Vlaams Parlement.

Hierbij stelden we volgende prioriteiten:

1. uitbreiding van het aanbod (met minimaal 20%);
2. flexibilisering en responsabilisering van de werking van voorzieningen;
3. tekort aan werkingsmiddelen wegwerken;
4. een coherent preventiebeleid;
5. een meersporenbeleid en regionetwerken voor opvoedingsondersteuning.

Op 3 februari 2006 keurde de Vlaamse regering het 'Gloaal Plan voor de Bijzondere Jeugdzorg' goed dat minister Vervotte na overleg met de betrokkenen voorlegde. Ze kreeg van haar collega's gespreid over 2007, 2008 en 2009 een budget van 25 miljoen euro om een kentering in de sector te realiseren. Een budgetstijging van 10 procent voor een korf van 37 doelstellingen uit te voeren tijdens deze legislatuur.

We ondersteunden als Vlaams Welzijnsverbond de visie die door het globaal plan naar voor geschoven werd. Het is niet zinvol enkel te investeren in gesloten opvang als antwoord op jeugddelinquentie. De keuze die gemaakt werd om te investeren in het preventieve traject en in het totale aanbod van de bijzondere jeugdbijstand is een juiste en toekomstgerichte visie! Ook de keuze om te investeren in registratie en wetenschappelijke ondersteuning kan toekomstgericht alleen maar aangemoedigd worden. Het Vlaams Welzijnsverbond vond dit plan, na evaluatie van bovenstaande prioriteiten, *een kans en een grote uitdaging* voor de bijzondere jeugdbijstand. We engageerden en engageren ons nog steeds dit plan zo goed als mogelijk uit te voeren.

We stelden hiervoor echter enkele voorwaarden. De verhoging van de werkingsmiddelen

voor de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand moet voorzien worden in 2007 in plaats van gespreid over 2007 en 2008; zoniet is een capaciteitsuitbreiding enkel het vergroten van het deficit. Er dient een extra en vereenvoudigde VIPA financieringslijn in het kader van de uitbreidingen gecreëerd te worden. De programmatienormen BJB moeten verduidelijkt worden: een uitbreiding dient gerealiseerd te worden op objectieve gronden. Men moet de administratie bijzondere jeugdbijstand versterken en de mogelijkheid geven dit proces kwalitatief te verwezenlijken en er moet een opvolgingscommissie opgericht worden om de realisatie van dit complex geheel te ondersteunen.

De noden waaraan dit plan wil tegemoetkomen, blijven acuut. Snelheid bij de uitvoering van dit plan was en is dan ook cruciaal. Daarom is het noodzakelijk het werkveld van bij de aanvang te betrekken bij de implementatie van dit plan. Of de input van dit plan voldoende is om het capaciteitsprobleem in de bijzondere jeugdbijstand op te lossen, is omwille van de verscheidenheid van de actiepunten en de huidige veranderingen in de brede context van de bijzondere jeugdzorg moeilijk voorspelbaar. We stelden daarom, samen met het platform jeugdzorg, voor het geheel van de investeringen van dit plan eind 2008 te evalueren.

Verdere concretisering van het plan

Er startte een hele waaier van overleg om dit plan verder te concretiseren. Men creëerde binnen de versterkte administratie jongerenwelzijn en aparte cel voor de uitvoering van het globaal plan jeugdzorg. Dit bleek een zeer waardevolle optie en vergemakkelijkte het regelmatige en constructieve overleg tussen werkveld en overheid. Zo werden ook twee 'resonantiedagen' georganiseerd met kabinet, administratie jongerenwelzijn en de koepels bijzondere jeugdzorg over de concretisering van het uitbreidingsbeleid (vastleggen van timing, procedure, criteria, ...), flexibilisering en Multifunctionele Centra, effectiviteits- en efficiëntiemeting, de werkprincipes, de regionale begeleidingsplicht en de registratie in de bijzondere jeugdbijstand.

Uitbreidingsbeleid

Het nieuwe programmatiebesluit is één van de belangrijkste criteria voor het toekennen van de *uitbreidingen* die voorzien werden in het globaal plan. Een gemengde werkgroep met de administratie en de koepels bereidde dit besluit voor. We adviseerden met deze werkgroep om, naast het actualiseren van de cijfers die de basis vormen van de oude programmatie, verschillende parameters te schrappen en andere toe te voegen. We suggereerden een aparte (provinciale) program-

matie voor de OÖOC's (Onthaal-, Oriëntatie en Observatiecentra) en het categoriale aanbod dat zich aanbiedt voor gans Vlaanderen uit de programmatie te halen. We adviseerden bij de programmatie uit te gaan van het programmatiegetal, zoals dit vermeld staat in het erkenningsbesluit (4848) en niet uit te gaan van de reële capaciteit. We adviseerden ruimte te creëren om ook ambulante en semi-residentiële uitbreiding mogelijk te maken in regio's waar de programmatiegetallen reeds ingevuld zijn. Ten slotte adviseerden we pleegzorg uit de programmatie te houden.

Het kabinet nam deze adviezen in ruime mate over in het uiteindelijke besluit. Wat de indeling in regio's betreft adviseerde de werkgroep zich te baseren op de regio's van de netwerken integrale jeugdhulpverlening, maar viel het kabinet terug op de indeling in bestuurlijke arrondissementen.

Flexibilisering en Multifunctionele Centra

Om residentiële voorzieningen in staat te stellen daadwerkelijk meer contextueel (met aandacht voor het netwerk van de jongeren) te werken, wordt de circulaire nr. 14, van 21 februari 1976 geactualiseerd voor wat betreft de gelijkstelling van afwezigheidsdagen met aanwezigheid voor het uitbetalen van de verblijfssubsidies. Deze circulaire bepaalt dat een minderjarige per jaar maximaal 60 dagen (exclusief weekends en feestdagen) afwezig

mag zijn zonder dat dit een impact op de verblijfssubsidies heeft. Dit is de zogenaamde 60-dagenregel. Bedoeling is deze te versoepelen. Met de administratie en kabinet werden een aantal alternatieven bekeken. Eind 2006 was dit helaas nog niet rond, doch reeds in een vergevorderd stadium.

Voor het invoeren van het concept Multifunctionele Centra (waarbij voorzieningen in een projectfase naadloos kunnen overgaan van mobiele, ambulante en residentiële werkvormen) creëerden we een denkgroep binnen het Vlaams Welzijnsverbond. Op basis hiervan formuleerden we een nota ter inspiratie van de omzendbrief en het concept zoals uitgewerkt door een werkgroep op het niveau van de administratie en voorzieningen.

Werkprincipes

We organiseerden hierover een bevraging bij onze leden, die resulteerde in een werktekst die aan het kabinet en de administratie werd overgemaakt. Deze nota wordt in 2007 mee als basis gebruikt voor verdere besprekingen.

Werkingsmiddelen

In het globaal plan wordt voor 2 miljoen euro extra werkingsmiddelen voorzien voor de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand. Een punt waar we steeds verder voor geijverd

hebben, na een eerste verhoging in 2004. In 2006 werd duidelijk dat deze 2 miljoen vanaf 2007 integraal aan de werkmiddelen zullen toegevoegd worden. Op basis van de gegevens uit onze financiële analyse berekenen we hoe deze middelen correct kunnen verdeeld worden over de verschillende werkvormen. Met de administratie en het kabinet werd hierover overlegd. Er werd een gezamenlijk standpunt uitgewerkt.

Naast deze resonantiedagen was er over deze en andere punten verder regelmatig en structureel overleg met de administratie jongerenwelzijn en met het kabinet. Hierdoor kon het werkveld deze evoluties op verschillende terreinen mee opvolgen. Dit gaf hen de noodzakelijke informatie om eigen voorstellen en initiatieven uit te werken. Het aantal vragen voor uitbreiding blijkt alvast het aanbod van uitbreiding, dat voorzien was in het globaal plan, ruim te overtreffen.

De wet op de jeugdbescherming

In mei en juni 2006 werd de hervorming van **de wet op de jeugdbescherming** gefinaliseerd. Na een jarenlange politieke patstelling was een gewelddadig incident in het Centraal Station nodig om dit in sneltempo door het parlement te jagen. De wet zal gefaseerd uitgevoerd worden.

Door de nieuwe wet kregen de herstelgerichte en constructieve afhandelingsvormen eindelijk een legistische basis. We kwamen met de bij ons aangesloten initiatiefnemers samen en legden een aantal uitgangspunten vast voor de verdere implementatie van deze werkvormen. Momenteel hebben deze diensten nog steeds een projecterkenning, maar het is de bedoeling dat deze spoedig geregulariseerd worden.

Het VIA en het sociaal overleg

Verder waren er voor de bijzondere jeugdzorg nog een aantal belangrijke uitvoeringen van **het VIA en het sociaal overleg** van het paritair comité 319.01. Zo werd de zgn. 'clichering' ook voor de bijzondere jeugdzorg opgeheven: alle begeleiders op het niveau van A1 kunnen voortaan als A1 aangeworven en uitbetaald worden, terwijl er vroeger een beperking was voor dit niveau. Ook het probleem van de slapende nacht werd opgelost. Twee erg belangrijke strijdpunten voor de bijzondere jeugdbijstand!

Integrale Jeugdhulpverlening

Ook de ontwikkelingen in de Integrale Jeugdhulpverlening stond voor deze sector niet stil. Zo kwam de discussie over de toegangspoort op gang. We bereidden dit binnen onze sector en onze vereniging voor in een werkgroep over **de toegangspoort**. De adviesnota diende als basis voor ons sectoraal directiecomité om standpunten voor te bereiden en in te nemen voor onze sectorale ledenvergadering die we planden in januari 2007. We wilden de discussie over de toegangspoort niet voeren zonder de discussie te openen over de maatschappelijke noodzaak. Deze duidelijk te onderscheiden processen zijn voor ons onlosmakelijk met mekaar verbonden: wijzigingen in het ene proces heeft duidelijk gevolgen op het andere proces.

Het managementcomité van de Integrale Jeugdhulpverlening legde in 2006 voor het eerst **de typemodules** vast. Ook dit bracht een hele discussie op gang: voorziet men in de typemodules voor de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand ook de functie behandeling of enkel de functie begeleiding? Begeleiding wordt gedefinieerd als het bieden van een breedsporige ondersteuning, in eerste instantie gefocust op het samen met de

cliënt zoeken naar antwoorden en oplossingen voor de problematische situatie; behandeling als het op een specialistische, therapeutische wijze beïnvloeden van het problematisch functioneren van de cliënt of zijn context.

Wij vonden het belangrijk om ook de mogelijkheid van behandeling open te laten voor de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand. Dit maakte het niet steeds gemakkelijk voor de voorzieningen om hierin een keuze te maken. We waren echter van mening dat dit niet voor de hele sector a priori kon en mocht uitgesloten worden! Ook voorzieningen bijzondere jeugdbijstand moeten van de functie behandeling, zoals hierboven gedefinieerd, gebruik kunnen maken als zij hun aanbod hier beter mee kunnen uitschrijven.

BIJPASS wordt STENT

Het BIJPASS-project, een door Cera gefinancierde samenwerking tussen Capri (de kinder- en jeugdpsychiatrische dienst Antwerpen) en de koepels bijzondere jeugdbijstand, onderzocht samenwerkingsvormen tussen de bij-

zondere jeugdbijstand en de kinder- en jeugdpsychiatrie. Capri voerde daartoe een behoefteonderzoek uit bij cliënten en bij medewerkers uit een aantal Antwerpse voorzieningen bijzondere jeugdbijstand en de kinder- en jeugdpsychiatrische dienst in Antwerpen. Op basis hiervan ontwikkelde men een aantal interventies (consult van teams, informatieoverdracht, ...) en een samenwerkingsprotocol. In de verschillende Vlaamse provincies werden feedbackgroepen opgericht in functie van dit project.

Dit project is nu in zijn afrondingsfase: uit BIJPASS is gebleken dat er effectief nood is aan samenwerking tussen de Bijzondere Jeugdbijstand en de kinder- en jeugdpsychiatrie, zowel op het niveau van de cliënten als op het niveau van de hulpverleners. Bovendien wordt vanuit de feedbackgroepen aangegeven dat de realiteit veel ruimer is dan enkel deze twee sectoren. Dit leidde binnen de feedbackgroepen van het project tot een uitbreiding naar andere sectoren, zoals onder meer de geestelijke gezondheidszorg en de volwassenenpsychiatrie, waar ook adolescenten worden opgevangen.

Het BIJPASS-project kent mee op ons initiatief een vervolg: Cera financiert een vooronderzoek, STENT, dat uitgevoerd wordt door de

OSBJ (Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdbijstand) en ondersteund door de koe-
pels bijzondere jeugdbijstand. Met dit project
streven we naar een culturele verankering en
een structurele samenwerking tussen deze
sectoren in Vlaanderen. We hopen dat dit
vooronderzoek (indien nodig en zinvol) kan
leiden tot een nieuw project. We zijn ervan
overtuigd dat een betere samenwerking tus-
sen deze sectoren in aanvulling op de inte-
grale jeugdhulpverlening een belangrijke
meerwaarde voor de hulpverlening zal bete-
kenen.

*I*N 2006 was heel wat in beweging in de sector. Vanuit het Verbond ijverden wij enerzijds voor verbeteringen voor de verschillende werkvormen, en anderzijds volgden we van zeer nabij de evoluties op die de ganse sector aangaan. Hierna volgt slechts een greep uit de thema's die onze inzet vroegen. We verwijzen graag naar onze volledige 'evaluatie 2006'.

De vrijetijdsinitiatieven: eindelijk een veilige thuis?

De erkenning van deze initiatieven liep eind 2006 af. Reeds jaren wordt op beleidsvlak de discussie gevoerd of deze organisaties thuishoren bij welzijn of bij cultuur. Daarom werd gedurende de eerste helft van 2006 een registratiesysteem opgelegd aan de initiatieven. Op basis van de resultaten hiervan werd beslist dat de vrijetijdsinitiatieven ook in de toekomst bij welzijn thuishoren. Vanuit het Verbond ijveren we voor een blijvende erkenning op basis van een degelijke regelgeving die de autonomie van deze initiatieven erkent.

Gehandicaptenzorg

Verbeterde omkadering voor de diensten thuisbegeleiding en begeleid wonen

In 2006 kwamen er middelen vrij voor een betere omkadering van de groter wordende ambulante diensten. Een succes in een dossier waar wij reeds jaren rond werkten!

Ons ontwerp werd besproken met het PPG en zo konden we tot een gezamenlijke voorstel komen dat vertaald werd in een aangepaste regelgeving. Voor grote diensten begeleid wonen wordt stapsgewijs een tussenkaderfunctie gerealiseerd, bij grote diensten thuisbegeleiding worden de plafonds opgeheven voor de administratieve medewerkers. Aansluitend is er een groeipad voor een directiemedewerker. Verder ging de minister in op de vraag om de twee bi-provinciale diensten thuisbegeleiding voor personen met autisme op te splitsen in provinciale diensten. Dit betekende echter dat de begeleidingsnorm werd opgetrokken en gelijkgeschakeld met de andere diensten voor thuisbegeleiding. In ons voorstel met PPG bepleitten wij om de begeleidingsnorm voor alle diensten te verlagen, maar dit was (nu) niet bespreekbaar met het kabinet.

De professionele integratie overgeheveld naar de VDAB!

De overheveling van de sector professionele integratie (CGVB – Centra voor Gespecialiseerde Voorlichting bij Beroepskeuze, CBO – Centra voor Beroepsopleiding en ATB - Arbeidstrajectbegeleidingsdiensten) van het Vlaams Fonds naar de VDAB in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid beheerst al jaren de agenda. Op 1 april 2006 was het zover: van dan af werden deze diensten aangestuurd door de VDAB, onder de bevoegdheid van minister Vandenbroucke van het beleidsdomein tewerkstelling.

Al onmiddellijk startte de VDAB besprekingen voor nieuwe regelgeving, met als eerste aanzet de conceptnota 'trajectwerking voor personen met een arbeidshandicap.' Voortaan zal de focus volledig gelegd worden op 'tewerkstelling'. Vraaggestuurde dienstverlening is hierbij geen prioriteit, evenmin als het werken met multidisciplinaire diagnostiek. Wat voorligt betekent bovendien een hele verandering in de wijze van erkennen en financiering van de diensten: de VDAB werkt niet met basisfinancieringen, maar met het betalen van een 'stukprijs' en via 'tendering'. Samen met de

sector blijven wij waakzaam en pleiten wij voor rechtszekerheid voor de centra, én voor dienstverlening op maat voor de personen met een (arbeids)handicap.

Zorgen van de revalidatiecentra

Dit jaar stond volledig in het teken van de heroriëntering van de sector. We werkten een algemeen kader uit waarop we de heroriëntering willen enten en operationaliseerden een aantal elementen van dit kader. Cruciaal hierin is de vraag naar welke doelgroep de centra zich in de toekomst mogen richten. Hieraan is heel hard gewerkt. De besprekingen met het College van Geneesheren-directeurs geraakten maar traag op gang, maar lijken nu toch in een stroomversnelling te komen.

Het RIZIV lanceerde een nieuwe manier om de centra te controleren. Nu worden de centra a priori gecontroleerd, het voorstel is om voortaan een a posteriori controle uit te voeren. Dit komt erop neer dat de centra voor de behandeling van een kind geen toelating meer moeten vragen, maar dat achteraf steek-

proefsgewijs een controle wordt uitgevoerd. De sector is geen vragende partij om het systeem te wijzigen. We waken er over dat de rechtszekerheid van de centra niet in het gedrang komt.

Zorggradatie, andere erkenning en financiering, persoonsgebonden budget

Begin 2006 moesten alle voorzieningen voor volwassenen hun cliënten inschalen. In de zomer spoorden we het Vlaams Fonds aan om de voorzieningen zo spoedig mogelijk feedback te geven over hun eigen resultaten in verhouding tot de sector. Ondertussen werkten we via een aantal van onze leden ook intensief mee in het Vlaams Fonds.

De werkgroep omkadering moest aan de typemodules een personeelsomkadering koppelen. Begin 2006 leverde dit een voorlopig theoretisch eindresultaat op. Onze belangrijkste bekommernis is dat er geen gedetailleerde normering meer wordt uitgewerkt, maar dat de voorzieningen beleidsruimte krijgen. Medio 2006 werden enkele experts uit het werkveld gedetacheerd naar het Vlaams Fonds om een voorstel uit te werken rond organisatiegebonden omkadering en organisatiegebonden werkingskosten. Omdat ook twee van onze leden werden aangesteld als expert, riepen we een feedbackgroep in het leven die de werkzaamheden van de experts opvolgde.

Het Vlaams Welzijnsverbond hecht het grootste belang aan deze operatie. We menen dan ook dat er nu eindelijk echte realisaties op het vlak van zorggradatie en zorgvernieuwing moeten komen.

Het persoonlijk assistentie-budget onder de loep

Geen discussie is zo levendig, tot in het Vlaams parlement toe, als wanneer het PAB-besluit wordt bekeken. Wij vinden dat op termijn het PAB zoveel mogelijk op dezelfde leest moet worden geschoeid als de zorg in natura, wat betreft registratie, inschaling, toekenning, enz. Op korte termijn pleitten wij voor eenzelfde regeling voor de zorgconsulenten als voor de budgethoudersverenigingen en voor meer combinatiemogelijkheden tussen het PAB en de zorg. De minister wou ingaan op de vraag om PAB te combineren met kortopvang en logeerszorg, maar deze zorg moet worden ingekocht met het PAB. Wij waren daarbij geen voorstander van vrije prijsonderhandelingen.

Voorschotten en dagprijsafrekening op schema

Onze acties van begin 2004 hebben ertoe geleid dat in de regelgeving een termijn werd ingeschreven wanneer dagprijsdossiers ten laatste moeten zijn afgerekend, nl. dertig maanden na het betreffende dienstjaar. We

stellen vast dat de regering zich houdt aan deze verplichting en kijken er uiteraard zeer nauwgezet op toe. Toch menen we dat het nog beter moet kunnen, en ook het Rekenhof heeft reeds een aanbeveling gedaan om af te rekenen ten laatste 2 jaar na het dienstjaar. De administratie is daar ondertussen ook technisch toe in staat. Bij elke begrotingscontrole en bij elke begrotingsopmaak hebben we bij minister Vervotte en bij minister-president Letermé gepleit om hiervoor de nodige middelen ter beschikking te stellen. We zijn verheugd dat ons herhaald pleidooi zijn vruchten afwerpt: in de begroting van 2007 is 9 miljoen euro extra voorzien om het mogelijk te maken dat inderdaad alle dossiers van 2005 in 2007 zullen afgerekend zijn.

Infrastructuur: een alternatieve VIPA-regeling

Eind 2005 wachtten voor 13 miljoen euro dossiers op een subsidiebelofte. Het tekort aan middelen noopte de toenmalige Raad van bestuur om een codering in te stellen voor VIPA-dossiers, waarbij voorrang werd gegeven aan uitbreidingsdossiers. Het waren de dossiers voor noodzakelijke vervangingsbouw die bleven liggen. Dit was uiteraard geen houdbare situatie op langere termijn. Ook de VIPA-dotatie voor 2006 bood geen soelaas.

Onze sector is dan meegenomen in de alternatieve VIPA-financiering: de essentie hiervan is de spreiding van de bouwtoelagen over

een periode van 20 jaar. Op enkele maanden tijd was de nieuwe wetgeving een feit. Tijdens die maanden hebben we vele uren gespendeerd om ze zo aanvaardbaar en haalbaar mogelijk te maken voor onze sector. Uiteraard is het niet dé wetgeving geworden die we wilden. In elk geval hoeven er voorlopig geen dossiers meer in de kou te blijven. We houden nauwgezet de uitvoering in het oog en zullen problemen aangrijpen om te trachten de regelgeving te verbeteren.

Leerzorg en de afstemming welzijn-onderwijs

Eind vorig jaar lanceerde minister Vandenbroucke zijn discussienota rond 'leerzorg'. We maakten onze bedenkingen over aan minister Vandenbroucke en minister Vervotte. In dit kader kwam ook het zgn. 'protocol Coens-Steyaert' over het inzetten van paramedici aan bod. We moeten vaststellen dat de context waarin voorzieningen en scholen werken, niet meer dezelfde is als deze van 1983, toen het protocol werd afgesloten: een wijziging is absoluut noodzakelijk rekening houdend met de recente ontwikkelingen in de sectoren.

Wij pleitten voor een afschaffing van het protocol, waarbij zowel de voorzieningen als de scholen hun eigen personeelskader kunnen behouden, ongeacht het feit of een kind al dan niet in een voorziening ondersteuning krijgt.

Heroriëntering van de multidisciplinaire teams

Minister Vervotte heeft de heroriëntering van de multidisciplinaire teams opgenomen in haar beleidsnota. Dit jaar werd zeer intensief gewerkt aan de concrete invulling ervan. De commissie inschrijving en evaluatie en het sectoraal directiecomité bereidden onze standpunten voor die op de ad hoc commissie van het Vlaams Fonds verdedigd werden. Over de meeste punten werd een consensus gevonden: de partners waren het erover eens dat de teams een kostendekkende modulaire financiering moeten krijgen. Wij wensen dat het proces van het opstellen van een multidisciplinair verslag uiteen wordt gerafeld in verschillende modules, en dat bij elke module nagegaan wordt welke tijdsinvestering nodig is. Op basis hiervan moet de financiering uitgebouwd worden.

Zorgregie: start van de permanente cel

In het kader van het zorgregiebesluit krijgt de 'permanente cel' een grote rol toebedeeld. De werkzaamheden van de permanente cel kwamen dit jaar maar traag op gang. Het eerste advies ging over het uitbreidingsbeleid, en daaraan gekoppeld werd de berekening van het structureel tekort onder de loep genomen. In de toekomst zullen aan de berekeningwijze nog wel verbeteringen worden uitgevoerd.

Daarnaast werd gestart met het concretiseren van een aantal elementen van het besluit. Er werden twee taken tegelijk aangepakt: de uitwerking van een protocol urgentiecodering en de kwaliteitseisen voor de zorgbemiddeling. De commissie programmatie en erkenningen bereidde onze standpunten hierover voor.

Integrale Jeugdhulpverlening uit de startblokken

We participeerden in 2006 in de verschillende regionale stuurgroepen en in de adviesraad Integrale Jeugdhulp. Bovendien onderhielden we nauwe contacten met de sectorale administratie en het beleidsondersteunend team (BOT) om alle ontwikkelingen op de voet te volgen. In het voorjaar van 2006 hebben we vanuit het Vlaams welzijnsverbond het voortouw genomen om een degelijke intersectorale afstemming van de sectoraal ontwikkelde typemodules te bepleiten. Ondertussen focusten we ons op de toegangspoort die vanaf 2008 operationeel zou moeten zijn. We bereidden ons hierop voor in de commissie integrale jeugdhulp, in samenwerking met de commissie inschrijving en evaluatie. Door herhaaldelijk aandringen van de koepels werd in de Vlaams Fonds administratie een halftijdse functie vrijgemaakt voor het opvolgen van integrale jeugdhulp. Het raadgevend comité besloot op ons aangeven in oktober tot de oprichting van een ad-hoccommissie integrale jeugdhulp.

*J*N februari 2006 werd het 'Globaal Plan Jeugdzorg' van minister Vervotte goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Aan de voorbereiding hiervan werd ook door het Vlaams Welzijnsverbond heel wat aandacht besteed, uiteraard ook met en voor de sector gezinsondersteuning. Zo brachten we onze visie hierover op de hoorzitting in de commissie welzijn, maar hierover las u reeds meer in het jaarverslag 2005.

Het aangekondigde globaal plan 'jeugdzorg' werd eerder een globaal plan 'bijzondere jeugdzorg': de CKG's worden – terecht – tot het preventieve voortraject van de BJB gerekend en komen dan ook vanuit dit perspectief in het plan voor, al verdienen ook de Diensten voor Gezinsondersteunende Pleegzorg hier hun plaats... De CIG's worden vernoemd in het kader van intrafamiliaal geweld. Van de Diensten Gezinsondersteunende Pleegzorg is geen spoor te bekennen.

Binnen het Vlaams Welzijnsverbond werd de **interne herstructurering** van de sector gezinsondersteuning voorbereid. Het sectoraal directiecomité gezinsondersteuning krijgt hierdoor een andere functie en samenstelling: het wordt een divers en sterk draagvlak voor

Gezinsondersteuning

de beleidsontwikkelingen die deze sector kenmerkt. Ook de vertrouwenscentra en inloopteams zullen hierin, naast de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning, de Centra voor Integrale Gezinszorg en de Diensten Gezinsondersteunende Pleegzorg, een vertegenwoordiging krijgen. Er wordt tegelijkertijd een grotere autonomie gegeven aan de comités van voorzieningen.

De Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning

In het **Globaal Plan Jeugdzorg** krijgen de CKG's terecht een belangrijke plaats in het preventieve voortraject van de bijzondere jeugdbijstand. De CKG's hebben een eigen aanbod en opdracht, die in grote lijnen in doelstelling 8 van het Globaal Plan ("versterken van het specifieke aanbod voor gezinnen met opvoedingslast") worden weergegeven. Hier wordt een duidelijke keuze gemaakt. Kenmerken van hun opdracht zijn: laagdrempelig, intensief, perspectiefzoekend, kortdurend, flexibiliteit tussen residentiële, semi-

residentiële en ambulante werkvormen, schakelfunctie, 0-12 jarigen, voorkoming van antisociaal gedrag. Omwille van deze situering en opdrachten vinden we als Vlaams Welzijnsverbond dat alle gezinnen en kinderen over gans Vlaanderen een gelijk basisrecht moeten krijgen tot de ondersteuning en begeleiding van de CKG's en ijverden we voor een programmatie van deze voorzieningen.

Met betrekking tot de relatie met de doelgroep van de BJB wijzen we er op dat de **schakelfunctie** van de CKG's steeds een overlap met de BJB zal inhouden. CKG's zijn wel degelijk te onderscheiden van de voorzieningen voor BJB, maar het zou indruisen tegen de continuïteit van de hulpverlening aan jongeren en gezinnen om een 'zuivere' scheiding te betrachten. We blijven achter een uitzuivering van deze sectoren staan, maar we streven hierbij naar een evenwicht tussen missie en dagelijkse realiteit, tussen korte en lange termijn doelstellingen. We stellen immers vast dat er soms nog een grote overlap tussen beiden bestaat, meestal afhankelijk van regionale problemen (of hiaten in het aanbod) of de leeftijd van de kinderen (0 tot 3-jarigen).

In het Globaal Plan wordt verder veel aandacht gegeven aan gerichte gedragsprogramma's, die preventief ingrijpen op gedragsproblemen. Het **STOPP-programma** (Samen Terug op Pad) is één van de vernieuwende methodieken die door Kind & Gezin gestimuleerd worden voor de CKG's. Het is bemoedigend dat dit veel aandacht krijgt in het globaal plan. In de loop van 2006 werd duidelijk dat deze lijn verder uitgewerkt zou worden binnen en door de CKG's.

Toch werd binnen het Globaal Plan voor de CKG's slechts een **uitbreiding** met 40 capaciteitseenheden voorzien. Voor het Vlaams Welzijnsverbond dienen de CKG's, zoals de bijzondere jeugdzorg overigens, met 20% uit te breiden om aan de eerste maatschappelijke noden tegemoet te komen. Dit is een uitbreiding met 290 capaciteitseenheden, nl. van 1450 naar 1740. Een uitbreiding met 40, zoals voorzien in het globaal plan, is te weinig en ontoereikend (cf. onze inbreng op de hoorzitting van de Commissie Welzijn met betrekking tot het Globaal Plan).

Voor de toewijzing van de geglobaliseerde uitbreiding met slechts 40 eenheden, zoals in het globaal plan bepaald, moet voor onze vereniging het uitgangspunt de bezetting én

spreiding op basis van een verdeling over de regio's zijn. We drongen erop aan dat dit ook zou gebeuren aan de hand van een programmatie op basis van objectieve en relevante criteria. Het raadgevend comité van Kind & Gezin bracht hierover in september 2006 in deze lijn (bezetting én spreiding) een advies uit aan minister Vervotte en de Vlaamse Regering. We kijken dit jaar uit naar de concrete uitvoering van deze uitbreiding.

Het eigen **automatiseringsproject** van de CKG's, waar in het verleden erg veel tijd en energie in gestoken werd, kwam mede omwille van een gebrek aan financiële middelen op een dood spoor. In de loop van 2006 nam Kind & Gezin dit spoor terug op. Er werden nieuwe middelen voorzien en men bouwde met de koepels een structuur op om dit spoor nieuw leven in te blazen. Er werd een werk- en een stuurgroep samengesteld. Dit zal in 2007 verder en definitief kunnen uitgebouwd worden.

In de integrale jeugdhulpverlening waren de evoluties rond de **crisishulpverlening** erg belangrijk voor de CKG's. Op dit vlak hebben de CKG's een grote expertise voor de -12 jarigen. Standpunten hierover werden uitvoerig voorbereid en behandeld, evoluties werden opgevolgd.

De Diensten Gezinsondersteunende Pleegzorg

Diensten Gezinsondersteunende Pleegzorg zijn reeds meer dan 20 jaar erkend als project binnen Kind & Gezin. We streven reeds jaren naar een reguliere **erkenning** met een eigen regelgeving en een implementatie over gans Vlaanderen voor deze werkvorm. Terechte verwachtingen, zodat het gevoel leefde dat het de administratie en het kabinet nu toch wel menens was en een doorbraak eindelijk bereikt zou worden. Niets bleek minder waar. Omdat dit niet in het Globaal Plan Jeugdzorg werd opgenomen, namen we het initiatief om binnen Kind & Gezin een 'begrotingsfiche' in te dienen voor 2007, zodat toch een eerste stap in die richting kon gezet worden. Uiteindelijk werden de middelen die in het globaal plan voorzien zijn voor de projecten steungezinnen (200.000 euro) aangewend voor de uitbreiding en de regularisatie van deze projecten. Kind & Gezin zal nu een stappenplan over meerdere jaren uitwerken voor de verdere regularisatie.

De Centra voor Integrale Gezinszorg

In het globaal plan worden de CIG's genoemd in het kader van de doelstelling omtrent intra-

familiaal geweld. Er werd aan deze diensten gevraagd hun rol ten aanzien van het intrafamiliaal geweld verder uit te werken en samen te werken aan een eenduidige profilering.

In een kabinetsontmoeting in april 2006 werd dit door de CIG's toegelicht aan de hand van een herwerkte nota. Deze eenduidige en gezamenlijke **profilering** staat niet in de weg dat individuele CIG's zich in een specifieke problematiek kunnen verdiepen, in dienst van de algemene opdracht en van de concrete noden van de doelgroep. De CIG's zien hun diversiteit als specialisaties die complementair zijn binnen één missie. Zij vragen erkenning en ondersteuning van de eigenheid binnen het gemeenschappelijk profiel, teneinde hun expertise te kunnen versterken in relatie tot de maatschappelijke en lokale noden die zich stellen.

Het aanbod van de CIG wordt helder en eenduidig gevat in een beperkt aantal typemodules. Deze typemodules werden door alle CIG's in een gezamenlijk proces uitgewerkt: zes typemodules beschrijven het fundamentele aanbod van de centra, twee een facultatief aanbod. De toelichting van dit eenduidig profiel en van de eigen accenten leidde tot een constructief gesprek met het kabinet van minister Vervotte. Als gevolg hiervan vroeg het kabinet in december 2006 aan de CIG's om een concept uit te werken waarin zij gezinsdiagnoses kunnen stellen. Dit zou dan op termijn kunnen resulteren in een typemodule voor gezinsdiagnoses. Een grote uitdaging!

De anciënniteitsberekening en de daaraan gekoppelde sectorale (overigens levensnoodzakelijke) parameter creëert een probleem voor een aantal CIG's. Voor de eerste maal is dit cijfer gedaald, waardoor de CIG's een lagere subsidie krijgen dan het voorgaande jaar. Uit een prognose naar de volgende jaren blijkt dat dit vermoedelijk nog een aantal jaren zal verder zakken. Dit brengt die CIG's, waar de anciënniteit nog wel zal stijgen, in de problemen: zij moeten meer uitgeven, maar ontvangen minder... In een kleine sector worden de individuele fluctuaties binnen deze gemiddelden onvoldoende opgevangen omwille van de te kleine massa. Dit vergt dringend een oplossing!

*H*ET regeerakkoord van de Vlaamse regering voorzag voor deze legislatuur 5000 bijkomende plaatsen kinderopvang. Een deel daarvan werd ook toegekend in 2006. De 6,6 miljoen euro die de overheid in het kader van het tweede Vlaams Intersectoraal Akkoord vrijmaakte, waren goed voor 3184 plaatsen, 472 in nieuwe en bestaande kinderdagverblijven, 187 in diensten voor onthaalouders, en een 500- tal in initiatieven voor buitenschoolse opvang. De overige plaatsen gingen naar de zelfstandige sector, die daarmee zijn marktaandeel nog versterkte. Zoals bij vroegere uitbreidingen werd ook nu een strikt programmatiebeleid gevolgd. Dat de uitbreiding dringend nodig was, mag blijken uit de snelle realisatie: begin 2007 was het overgrote deel van de toegekende plaatsen gerealiseerd of in uitvoering!

Een mooi begin, vond het verbond, maar ook niet meer dan dat. De toegekende plaatsen zijn slechts een druppel op een hete plaat. Voor de gesubsidieerde sector alleen al waren er meer dan 11.000 gevraagd, waarvan er slechts 10% werd gerealiseerd. De frustratie in het werkveld was groot en het duurde dan ook niet lang voor verschillende organisaties elkaar vonden in hun kritiek op het gevoerde uitbreidingsbeleid. Op 26 oktober 2006 orga-

Kinderdagopvang

niseerde een brede bundeling van actoren in de kinderopvang, over netten en kleuren heen, een **Staten Generaal van de Kinderopvang**, waarin het probleem werd aangekaart. Het *signaal* was duidelijk: om kinderopvang bereikbaar te maken voor alle gezinnen en de vraag te kunnen volgen, moeten er op middellange termijn maar liefst 15.000 plaatsen bijkomen! Of de boodschap is overgekomen? Te oordelen aan de reacties van minister Vervotte op de Staten Generaal in de pers, denken wij van wel. Zij gaf alvast de intentie te kennen om haar engagement van het regeerakkoord te willen nakomen.

CKO

In de zomer van 2005 introduceerde minister Vervotte het plan om zogenaamde Centra voor Kinderopvang (CKO) op te richten. Met deze laagdrempelige, multifunctionele voorzieningen gaf de minister een eerste aanzet naar de hervorming van het opvanglandschap in Vlaanderen. Bedoeling is niet alleen om het aanbod beter af te stemmen op de vragen van de gebruiker en de ondervertegenwoordiging

van sommige groepen tegen te gaan, maar deze bundeling van krachten en de afstemming van de diverse werkingsmodaliteiten moet kinderopvang ook meer coherent maken.

Het verbond was er als eerste bij om de plannen grondig te becommentariëren en zijn leden te informeren. In het najaar van 2005 dienden wij reeds een eerste nota in, waarin de knelpunten van het concept en de geplande proefperiode uitgebreid aan bod kwamen. Begin februari bezorgden wij nogmaals onze *bedenkingen* bij de aangepaste tekst aan de kabinetsleden.

De hoorzitting in februari 2006 in de Commissie Welzijn van het Vlaams Parlement over het CKO-concept, die in feite de beleidsvoorbereiding moest afronden, zwengelde het debat pas goed aan! Omdat er tegen de verwachting van de overheid in veel kritiek kwam op het toen voorliggende concept, organiseerde minister Vervotte bijkomend overleg met de sector. Daarin werden een aantal onduidelijkheden verder uitgeklaard, zoals de rol van de lokale besturen, de samenstelling, de opdracht van de CKO en de financiering van de proefprojecten, en werden de

leerpunten voor de proefprojecten vastgelegd.

Mede door de tussenkomst van het verbond werden fundamentele problemen zoals de werkdruk in diensten voor opvanggezinnen, de verdere uitbreiding van de sector en de herziening van het ouderbijdragensysteem, die een gegrond maatschappelijk debat vereist, uit het CKO-verhaal gelicht. Een en ander leidde uiteindelijk tot de definitieve concepttekst van november 2006 en het kader voor de proefprojecten. Er werden heel wat verbondsoptmerkingen meegenomen in het opzet. Dat wij nog vragen hadden, mag blijken uit ons *geïntegreerd standpunt*.

Naar het einde van het jaar ging de zaak pas goed aan het rollen. De aanvraagformulieren voor de proefprojecten werden nog in de loop van december 2006 verspreid, en daarmee kwam het overleg in het werkveld in een stroomversnelling. Veel verbondsleden beslisten zelf een initiatief te nemen of in een breder samenwerkingsverband te stappen. Het verbond volgt dit dossier van nabij. Wordt zeker vervolgd.

Actieplan flexibele en occasionele opvang

Als antwoord op het aanhoudende politieke debat over dienstencheques kinderopvang, lanceerden het Vlaams welzijnsverbond en LBC eind 2005 een voorstel voor flexibilisering van de bestaande kinderopvang. Het voorstel kreeg de steun van het Platform Solidaire zorg dat vroeger al actie voerde tegen de dreigende commercialisering van de zorgsector. Het debat over de dienstencheques ging niet ongezien voorbij. De media stonden bol van standpunten en voorstellen.

Uiteindelijk werd dan toch een compromis gevonden in het "actieplan flexibele en occasionele opvang" dat de ministers Vervotte en Van Brempt in het voorjaar van 2006 voorstelden. Het plan omvat 8 acties, die de opvang in bestaande voorzieningen flexibeler moeten maken, de thuisopvang en opvang met dienstencheques structureren en de toegankelijkheid van kinderopvang voor kansengroepen vergroten. Het verbond, dat de know how van de bestaande voorzieningen maximaal wil gebruiken zien, staat vrij positief tegenover het plan, dat het voorstel van het verbond in grote lijnen volgt. Toch hadden wij nog heel wat vragen en bedenkingen bij het opzet, die wij uiteraard ook overgemaakt hebben aan de betrokken ministers.

Bij het afwerken van dit jaarverslag waren de voorbereiding voor de implementatie van het plan flexibele en occasionele opvang nog volop aan de gang. De ontwerpbesluiten over

de ondersteuning van zelfstandige opvang en de lokale diensten kinderopvang, de vroegere Buurt- en nabijheidsdiensten kregen reeds positief advies van Kind & Gezin. De ontwerp teksten over de realisatiemodaliteiten van flexibele opvang in gesubsidieerde opvangvoorzieningen, over de gemandateerde voorzieningen en kinderopvang met dienstencheques zijn nog in voorbereiding. Als alles volgens plan verloopt zou het actieplan tegen de zomer van 2007 van toepassing worden.

Nieuwe regelgeving diensten voor onthaalouders

Na het HIVA-onderzoek naar de werkdruk in diensten voor onthaalouders in 2004 en het overleg over de voorstellen van de werkgroep "werkdrukvermindering" in 2005 kreeg het dossier in 2006 zijn beslag. Het kabinetsoverleg in januari begon nochtans met een duidelijk negatieve boodschap: de voorgestelde personeeluitbreiding in diensten was niet bespreekbaar omwille van de budgettaire implicaties! De sector kon enkel beschikken over een beperkt budget van 700.000 euro, dat na uitgebreid overleg besteed werd aan een subsidie voor samenwerking tussen diensten voor onthaalouders. Meer over deze pools gezinsopvang vindt u in een volgend punt.

Het tweede luik van de voorstellen, een verregaande reglementeringswijziging, met een capaciteitsbepaling en financiering per opvangplaats en een bijkomende subsidie voor het aantal behandelde dossiers, kreeg wel het fiat van de minister. Hier kon de sector, mede door de pleitbezorging van het verbond nog een aantal verfijningen in de nieuwe regelgeving laten noteren, onder meer de invoering van een bufferjaar voor herleiding van de capaciteit bij een lagere bezetting.

Personeeltekort en het dreigend personeelsverlies in veel diensten door de implementatie van de nieuwe regelgeving bleven voor onrust zorgen. Een bijkomende overlegronde van de Werkgroep Vlaamse Diensten, waar ook het verbond deel van uitmaakt leverde echter niet het gewenste resultaat op. De minimale personeelsuitbreiding van 0,25 VTE per 25 plaatsen (i.p.v. 28) bleek nog te hoog gegrepen. Er kwam wel een overgangsmaatregel en een herstelmogelijkheid om de personeelsafvloeiing te beperken.

Intussen is de nieuwe regelgeving van kracht en kreeg de samenwerking tussen de diensten vorm, maar het ongenoegen in de sector leeft voort. Ondanks de verwezenlijkingen is er geen fundamentele oplossing voor de hoge werkdruk in de diensten. Er is nog werk aan de winkel!

Pool gezinsopvang

In 2006 werd 700.000 euro vrijgemaakt voor de problematiek van de hoge werkdruk bij de diensten voor onthaalouders. De diensten konden een subsidie ontvangen op voorwaarde dat men zich engageert in een samenwerkingsverband, waarbij personeel wordt ingezet om aan de werkdrukverlaging te werken.

Het verbond was er als de kippen bij om deze service aan de leden aan te bieden en besliste om "pools voor gezinsopvang" op te zetten. In juni werden 2 halftijdse coördinatoren aangesteld om de pools te ondersteunen, en ze togen meteen aan het werk! De werkzaamheden startten met een verkenningsronde, waarbij alle diensten van de pool bevroegd werden naar hun wensen, verwachtingen en zorgen. Dit wierp een licht op de specifieke aspecten van de werkdruk die de dienstverantwoordelijken ervaren en leidde tot het werkplan voor 2007.

Ondertussen wordt er onder meer gewerkt aan een instrument voor de ondersteuning van het functioneringsgesprek, het creëren van een tevredenheidsmeting voor ouders en onthaalouders, checklisten voor veilig speelgoed en veiligheid in huis, het organiseren van een startcursus en andere vormingen, een sollicitatieprocedure voor kandidaat onthaalouders, enz. Hierbij gaat men participatief en vraaggericht te werk, met mogelijkheden tot overleg tijdens poolvergaderingen, die regionaal georganiseerd worden.

FCUD

In tegenstelling met het vorige VIA-akkoord (2000) is er in het recente Vlaams Intersectoraal Akkoord wel ruimte voor de buitenschoolse kinderopvang. Er werd echter geen rekening gehouden met enkele knelpunten, zoals de gevolgen van de ADV-dagen voor de organisatie van de dienstverlening en de toepassingsproblemen van de eindejaarspremie. Het FCUD (Fonds voor de Collectieve Uitrustingen en Diensten) zal de eindejaarspremie niet financieren, waardoor er een discrepantie ontstaat in het werkveld tussen personeelsleden die gefinancierd worden door de Vlaamse overheid en diegenen die volledig gesubsidieerd worden door het FCUD. Wat de financiering van de ADV-dagen betreft, neemt Kind en Gezin de verantwoordelijkheid.

Het VIA-akkoord versterkt enkele reeds bestaande moeilijkheden. Ten eerste is er de invoering van het loonplafond, waarbij de kosten voor de voorzieningen vaak hoger liggen dan de subsidies. Daarnaast past het FCUD de regels voor de werkingskosten veel strikter toe, waardoor de kosten voor inrichting en verbouwingen volledig ten laste van de voorzieningen vallen. Tenslotte noopt het Arrest van de Raad van State over de bevoegdheid van het FCUD tot een reglementeringswijziging. Het gevolg is verdere onzekerheid voor de sector.

De initiatieven die het verbond nam naar de overheid, Kind en Gezin en het FCUD lever-

den tot nog toe weinig resultaat op. Er is wel de intentieverklaring dat het loonplafond in 2007 beperkt wordt opgetrokken, maar het is maar de vraag of dit toereikend zal zijn voor de snel stijgende kosten. Het FCUD biedt immers nog steeds geen budget voor de eindejaarspremie en de invoering van het VIA is allerminst evident.

---

*J*N de **commissie vrijwilligerswerk** wordt de evolutie op het vlak van regelgeving voor het vrijwilligerswerk opgevolgd: zowel het 'Vlaams decreet op het vrijwilligerswerk in de welzijns- en gezondheidssector', als de federale wet rond 'het statuut van de vrijwilliger'. De wet werd maar zeer moeizaam geïnstalleerd, de politieke inzet om deze te realiseren was zeer beperkt. Ondertussen is het nog steeds wachten op de beloofde informatiecampaignede van minister Demotte. Vanuit het verbond werden wel initiatieven genomen om onze leden te informeren, met name meerdere Informatieven en ISBI's, als ook onze samenwerking met Caritas met betrekking tot de organisatie van 2 studiedagen.

In de commissie vrijwilligerswerk werd afgesproken om op de studiedag over het advies van de ethische commissie over 'zorgvuldig omgaan met informatie-uitwisseling in het welzijnswerk' een workshop specifiek voor vrijwilligers op te zetten. Doorheen de studiedag werd regelmatig verwezen naar de eigen positie van de vrijwilliger inzake het beroepsgeheim. Ook werd ervoor gepleit dat ze met hun vragen ergens terecht kunnen. Nu staan zij vaak alleen, zijn er geen collega's ter ondersteuning. Dit was meteen een aan-

Vrijwilligerswerk

dachtspunt voor de coördinatoren van de vrijwilligerswerkingen: hoe omgaan met vertrouwelijke informatie?

Verder besprak de commissie de werkzaamheden van de Hoge Raad Vrijwilligerswerk, het steunpunt voor vrijwilligerswerk, enz. In maart kreeg de commissie toelichting over de verzekering voor vrijwilligers door een medewerker van het IC.

De contactgroep voor coördinatoren vrijwilligerswerk

Er is een contactgroep voor coördinatoren vrijwilligerswerk uit Oost- en West-Vlaanderen, die doorgaat te Aalter, en een tweede contactgroep voor Brabant, Antwerpen en Limburg.

In de vergaderingen in **Aalter** werd er in januari vanuit De Vierklaver de 'richtnota vrijwilligerswerk binnen een organisatie' voorgesteld. Deze richtnota is het resultaat van een 6-jaar durend proces waarin alle aspecten die

met de organisatie van het vrijwilligerswerk binnen de voorziening te maken hadden, werden doorgesproken en samengebracht. Op die wijze ontstond een gedragen beleidsdocument, waarbij iedereen betrokken werd, ook de Raad van Bestuur en de ondernemingsraad. Verder werd het project 'De Opstap' van Mariaheem (organisatie van vervoervrijwilligers) voorgesteld.

Op de vergadering van april werd teruggekomen op de vrijwilliger die mee instaat voor het vervoer, meer bepaald op de complexiteit van de medische schifting en de verzekeringen. Daarnaast werd ingegaan op de positie van de vrijwilliger bij de begeleiding van een cliënt: hoe ver gaat de inzet van de vrijwilliger? Kan de vrijwilliger aanwezig zijn bij de bespreking van het handelingsplan? Het belang van een juist evenwicht tussen afstand en nabijheid werd onderstreept. Verder werd aandacht besteed aan verschillende registratiesystemen van de inzet van de vrijwilliger. Zo kan registratie zeer zinvol zijn om naar de overheid toe de meerwaarde van het vrijwilligerswerk aan te tonen.

In september werd stilgestaan bij de aanpassingen die de nieuwe federale wet met zich meebrengt voor ingebouwde vrijwilligerswer-

kingen. Slechts uitzonderlijk wordt er gewerkt met forfaitaire vergoedingen. Vervolgens werd de "actie" betreffende het decreet besproken. De themabespreking ging in op de taak van de coördinator vrijwilligerswerk. Dat deze taak divers is, was voor ieder op voorhand vanzelfsprekend; wij kwamen tot een opsomming van liefst 80 items!

De eerste vergadering van de **contactgroep voor coördinatoren vrijwilligerswerk uit Brabant, Antwerpen en Limburg** werd volledig besteed aan kennismaking. Iedereen kreeg de tijd om zijn vrijwilligerswerking toe te lichten en vragen te stellen. We kregen heel uiteenlopende verhalen te horen. Maar ook heel wat eensgezindheid: het belang om vrijwilligers in te schakelen en de nood aan een eigen visie en beleid.

In de vergadering van mei werd onder meer ingegaan op de verschillende ervaringen die de organisaties hebben met vorming van vrijwilligers, de diverse manieren waarop organisaties vrijwilligers inschakelen naar individuele cliënten toe, en de stand van zaken rond de federale wet en het Vlaams decreet in al hun aspecten.

In oktober passeerde opnieuw de federale wet de revue, met aandacht voor onder meer

de informatieplicht van de organisatie en de onkostenvergoeding, en werd de "actie voor ondersteuning van het vrijwilligerswerk" besproken. Tenslotte was er een algemene bespreking over de organisatie van het vrijwilligerswerk.

De campagne voor ondersteuning van het vrijwilligerswerk in Welzijn en Gezondheid

In Vlaanderen zijn er ongeveer 100.000 mensen van alle leeftijden als vrijwilliger actief in de zorg en hulpverlening. Met het decreet van 1994 heeft de Vlaamse overheid aan dit vrijwilligerswerk een stuk erkenning en waardering willen geven. Na 12 jaar is een herziening van het decreet dringend nodig. Om de ontwikkelingen in de sector en in de samenleving te volgen is er een wezenlijke ondersteuning van vrijwilligers nodig. Daarom werd beslist steun te zoeken voor een actie voor een betere ondersteuning van het vrijwilligerswerk. Verschillende grote koepelorganisaties zijn trekker van deze actie: naast het Vlaams Welzijnsverbond, is er ook het Beschermcomité gevangenis Leuven, Caritas Catholica Vlaanderen, Caritas Gemeenschapsdienst, Pluralistisch Overleg Welzijnswerk, Verbond Sociale Ondernemingen, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten - afdeling OCMW's en de

Vrijwilligerswerking van de Socialistische Mutualiteiten. Daarnaast ondertekenden ruim 200 organisaties en andere koepelorganisaties binnen de sectoren van gezondheid en welzijn onze *platformtekst*. Zowel kleine initiatieven met een handvol vrijwilligers, als grote vrijwilligerswerkingen met duizenden actieve vrijwilligers staan achter de eisen.

Als actiebeeld gebruiken we **de gebroken reddingsboei**: een persoon houdt een kapotte reddingsboei vast. Hij kijkt verbeterd in de lens. Op de achtergrond: een dramatische hemel, wolken, een woelige zee, water. De sfeer is dreigend en donker. Het beeld beklijft, het refereert naar het helpen van mensen door middel van de metafoer van de reddingsboei. In het cliëntgerichte vrijwilligerswerk vormen de vrijwilligers een reddingsboei waaraan de hulpbehoevende zich kan vastklampen. De gebroken reddingsboei maakt duidelijk dat de ondersteuning voor de vrijwilliger onvoldoende is om effectief te kunnen helpen: om mensen te kunnen helpen, moeten de vrijwilligers hulp krijgen!

Kort geschetst vragen wij een gevoelige verbetering van de werkingstoelage voor autonome vrijwilligerswerkingen en de mogelijkheid om een beperkte personele omkadering te bekomen voor de coördinatie en ondersteuning van de vrijwilligers. Voor het ingebouwde vrijwilligerswerk vragen wij een decretale kaderregeling met een duidelijke erkenning en plaatsbepaling in de verschillende sectoren van gezondheid en welzijn. Daaraan moet een opstap naar een noodzakelijke coördinatiefunctie ter ondersteuning van

de vrijwilligers en de samenwerking met beroepskrachten gekoppeld worden. Dit kan verder worden uitgewerkt in het decreet van elke deelsector. Het gaat hierbij niet om grote bedragen en het terugverdieneffect voor heel de samenleving is aanzienlijk!

Op 23 december 2006 werd de campagne voor een omkadering van het vrijwilligerswerk in de gezondheids- en welzijnssector gelanceerd. Op Radio 1 werd de actie uitgebreid toegelicht in het programma 'Voor de Dag' en het VRT-journaal bracht de campagne in beeld door een kijkje te gaan nemen in een rusthuis. De Standaard besteedde 2 pagina's aan de campagne en ook in het Nieuwsblad verscheen een artikel. Heel wat tijdschriften, nieuwsbrieven en websites publiceerden eveneens artikels waarin zij de campagne verduidelikten en hun steun aan de campagne betuigden. 5.000 affiches en 10.000 flyers werden verspreid en uitgehangen.

Deze bekendmakingactie was een eerste stap in de campagne met als doel het probleem van de te beperkte mogelijkheden tot omkadering voor vrijwilligers bespreekbaar te maken in onze samenleving. In 2007 worden verdere stappen ondernomen: naar plaatselijke en Vlaamse politici, naar de Commissie Welzijn en Gezondheid van het Vlaams Parlement, naar de ganse Vlaamse regering...

Studiedag 'Verbindingen versterken'

Vanuit de sector vrijwilligerswerk werd te Bornem op 15 juni 2006 de studiedag **"(ver)bindingen (ver)sterken"** opgezet, met als ondertitel 'vrijwilligers en beroepskrachten werken aan sociale netwerken.' De eigen positie van beiden werd naast elkaar geplaatst.

Geertrui Vandelanotte van PLAN vzw stelde onder meer dat het idee dat een vrijwilliger het de moeite waard vindt om met een hulpvrager 'op pad te gaan', de hulpvrager vaak de kracht geeft om opnieuw de draad op te nemen. Het maakt dat verbondenheid kan ontstaan, dat de hulpvrager zich opnieuw opgenomen weet in zijn omgeving. Dit kan een kantelmoment betekenen waardoor het werken aan relatievorming weer mogelijk wordt.

Koen Vansevenant noemde het sociaal netwerk het sociaal kapitaal waarover iemand beschikt. Vrijwilligers kunnen hierin een belangrijke rol spelen, kunnen verbindend en herstellend tegemoetkomen, kunnen bruggen slaan en empowerend aanwezig zijn. Finaal moet men komen tot 'autonomie in verbinding'.

In de namiddag gingen 3 workshops door: 'Appèl naar het persoonlijk netwerk' vanuit een woonvoorziening van personen met een handicap (De Stappe); 'Samenleven begint vandaag. Werken aan gemeenschapsop-

bouw' vanuit de Vlaamse Vereniging Autisme; en 'Doorbreken van een netwerk van sociale uitsluiting' vanuit Welzijnsschakels. Op een interactieve manier, met ruimte voor vragen, werd de werking en de visie omtrent 'netwerking' van de betrokken organisaties toegelicht.

Een eigen nieuwsbrief: Op Maat

Er verschenen in het voorbije jaar drie uitgaven van 'Op Maat': in februari, juli en september-oktober. Deze nieuwsbrief wil op een vlotte manier stilstaan bij de actualiteit en allerhande informatie doorgeven.

Zo werd er heel wat aandacht besteed aan het uitstel en tenslotte de inwerkingtreding van de wet betreffende de rechten van de vrijwilligers. Ook onze planning voor een actie ter herziening van het Vlaams decreet werden uitvoerig toegelicht. Verder is er steeds ruimte voor allerlei nieuwtjes, weetjes, projectoproepen en vragen van onze leden en werd er teruggekomen op de werking van onze commissie en de contactgroepen.

Bemin en doe wat je wilt.

Als je zwijgt, zwijg uit liefde.

Als je spreekt, spreek uit liefde.

Als je iemand terechtwijst, doe het uit liefde.

Als je vergeeft, vergeef uit liefde.

Laat de wortel van de liefde in je binnenste groeien.

Uit die wortel kan slechts het goede voortkomen.

Sint-Augustinus

INTERSECTORAAL

Centrum Ethiek en Zingeving

Ethische Commissie

Financieel

Kwaliteitszorg

Pastoraal

Sociaal Recht

Tijdschriften

Centrum voor Ethiek en Zingeving in het Welzijnswerk

Het C.E.Z. - "Centrum voor Ethiek en Zingeving in het welzijnswerk" – startte als een samenwerkingsproject van het Verbond van Instellingen voor Welzijnswerk (V.I.W.) en het departement Sociale School van de Ehsal Hogeschool Brussel en werd vanaf 2000 ingebouwd in de werking van het Vlaams Welzijnsverbond. Het Centrum werd opgezet naar analogie met wat o.m. op universitair niveau bestaat rond economie en ethiek, bio-medische ethiek, vredesethiek, enz. en wil dus zowel aan onderzoek doen, als aan begeleiding, ondersteuning en vorming rond de ethische en zingevingsaspecten van het welzijnswerk, en dit zowel bij de professionele en vrijwillige hulpverleners als binnen de diverse opleidingen.

Naar aanleiding van het afscheid van Guido Carrette als staflid werd een uitgebreide **evaluatie** gehouden van de CEZ-werking en de tijd genomen om enkele toekomstperspectieven uit te bouwen. Zo werd ingegaan op de taak van het CEZ en de relatie met de Ethische Commissie en het Vlaams Welzijnsverbond. Er werd aandacht besteed

aan de verschillende visies op 'actief pluralisme' en het gedeelte over het CEZ op de website van het Vlaams Welzijnsverbond werd geactualiseerd. Er werd gewerkt rond de bespreekbaarheid van ethische thema's op voorzieningenniveau en ideeën werden samen gelegd voor mogelijke blikopeners in 2007. Ook dit jaar kwamen er weer diverse advies- en andere vragen van voorzieningen, zowel van leden van het Vlaams Welzijnsverbond als van niet-leden.

Op 7 maart 2006 ging te Leuven een blikopener-reflectienamiddag door met als titel: **"Tussen non-directiviteit en bemoeizorg? Kansen voor zorgethiek in de hulpverlening"**. Inleider was Katrien Ruytjens, stafmedewerker van het cRZ, het centrum voor Relatievorming en Zwangerschapsproblemen (zie: www.crz.be). Zij bracht via een getuigenis van haar werk in het domein van ongeplande zwangerschap, abortus, tienerzwangerschap en prenatale diagnostiek ideeën aan rond afhankelijkheid, aanwezigheid, verbondenheid, zorgethiek en spiritualiteit. Het begrip 'verantwoordelijkheid'

is een belangrijk element in de zorgethische traditie. Die verantwoordelijkheid reikt verder dan de cliënt- en teamgerichte aanpak. Ook op meso- en macroniveau neemt het cRZ verantwoordelijkheid, onder meer door sensibilisering rond de betekenis van zwangerschap en abortus.

Ook in het Tijdschrift voor Welzijnswerk wordt aandacht besteed aan "Ethiek en Zingeving" in de gelijknamige rubriek en in diverse artikels. De CEZ-medewerkers speelden ook dit jaar een belangrijke ondersteunende én inhoudelijke rol in de werking van de Ethische Commissie van het Vlaams Welzijnsverbond: zij werken mee aan de voorbereiding van de vergaderingen van de Ethische Commissie zelf én van het bureau, de verslaggeving en de opvolging ervan, én werken mee aan de implementatie van de adviezen naar de voorzieningen toe. Op deze manier realiseert het C.E.Z. één van zijn voorname doelstellingen: de ethische reflectie stimuleren en komen tot ethische afspraken rond dagdagelijkse werkingsaspecten in de hulpverlening.

Ethische Commissie

In opdracht van de Raad van Bestuur werkt de Ethische Commissie van het Vlaams Welzijnsverbond voorstellen tot ethische adviezen uit, die dan door de Raad kunnen bekrachtigd worden en aan de leden van het Verbond aangeboden worden. De Commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de sectoren en van gebruikersverenigingen en ethische experts.

Nadat eind 2005 het derde advies over 'Beroepsgeheim en informatiestromen in de hulpverlening' afgerond werd, kon de Ethische Commissie in 2006 aan een nieuw thema werken. In de loop van 2006 kwam de plenaire vergadering vier maal samen; het bureau vergaderde acht maal.

In eerste instantie werd eraan gedacht om rond "**Grenzen aan de vraaggestuurde zorg**" te werken. Professor Jef Breda (Universiteit Antwerpen) werd uitgenodigd voor een toelichting bij de bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek in binnen- en buitenland rond de 'grenzen aan de vraaggestuurde zorg'. Deze probleemschets bood zeker stof tot nadenken over een aantal uitzichten van vraaggestuurde vs. aanbodgestuurde zorg, maar ook over 'regels' en 'reglementering' binnen de zorg.

Na deze vergadering werd beslist om niet in te gaan op het ruime maatschappelijke thema van

de 'grenzen van de vraaggestuurde zorg', maar dit concreet te maken op het niveau van de voorzieningen door in te zoomen op de 'huisregels': ook hierin komt de tegenstelling tussen het collectieve en het individuele aanbod. Op de volgende vergadering deed commissielid professor Roger Burggraeve een inbreng met als titel: "**Ieder zijn goesting. Over (ethische) grensregels als voorwaarden tot menswaardig samenleven**".

Op basis van deze inhoudelijke bijdragen en de besprekingen op de commissie werd een eerste ontwerp tekst gemaakt voor advies nr. 4 met als titel: "**Uw regels zijn de onze niet... Ethisch omgaan met grenzen en begeleidingsafspraken**". De voorgestelde titel "Uw regels zijn de onze niet" kan in de twee richtingen gelezen worden: vanuit de voorziening moeten er regels zijn om het samen leven kansen te geven, maar met dezelfde uitdrukking pleiten de bewoners er ook voor om met hun individuele wensen rekening te houden. De definitieve tekst van advies nr. 4 kon pas op de eerste vergadering van 2007 goedgekeurd worden, en werd daarna aan de Raad van Bestuur van het Vlaams Welzijnsverbond voorgelegd.

Het Advies nr. 3 over '**Zorgvuldig omgaan met informatie-uitwisseling in het wel-**

zijnswerk. Beroepsgeheim en informatiestromen in de hulpverlening' werd op 21 april 2006 officieel aan het werkveld voorgegesteld. Dat gebeurde op een druk bijgewoonde en fel gesmaakte studiedag te Brussel. Vermits de studiedag binnen de kortste keren volzet was, wordt begin 2007 een (gedeeltelijke) herhaling voorzien in Kortrijk (KULAK). Er verscheen een themanummer van het Tijdschrift voor Welzijnswerk (oktober-november 2006) met een aantal bijdragen die aansluiten op de studiedag en het advies verder toelichten.

De verschillende adviezen van de Ethische Commissie worden opgenomen in een *ringmap*, die op het Vlaams Welzijnsverbond te bestellen is. Momenteel bestaat deze ringmap uit een woord vooraf, een toelichting bij de opdracht, de samenstelling en de werking van de Ethische Commissie en de teksten van de adviezen over 'Opnamevrijheid - opnameplicht' (Advies nr. 1), 'Omgaan met vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik' (Advies nr. 2) en 'Zorgvuldig omgaan met informatie-uitwisseling in het welzijnswerk' (Advies nr. 3). Zodra Advies nr. 4 goedgekeurd is, wordt de map aangevuld. Meer info over de map is te vinden op de website van het Vlaams Welzijnsverbond.

Financieel

Financiële analyse

Zoals de voorbije jaren werd er ook in 2006 werk gemaakt van een financiële analyse van de sectoren. Samen met DEXIA werd de sector gehandicaptenzorg doorgelicht; voor de sectoren bijzondere jeugdbijstand en kinderopvang gebeurde de financiële analyse in eigen beheer.

De analyses tonen een **lichte verbetering van de financiële situatie** binnen de voorzieningen van 2004 naar 2005. Over de sectoren heen is er een bescheiden toename van het resultaat van het boekjaar en van de score op een aantal financiële ratio's. Toch hebben de resultaten opnieuw aangetoond dat de financiële situatie binnen de voorzieningen niet zomaar als positief of negatief kan geduid worden: men dient de resultaten te interpreteren binnen de context waarin de voorzieningen werken, rekening houdend met het huidige subsidiesysteem, dat een aantal specifieke kenmerken vertoont.

Daarbij kan onder meer verwezen worden naar de omvang van de personeelskosten, de beperkte investeringsactiviteit en het tekort op de Sociale Maribel. Deze knelpunten bepalen in grote mate de resultaten van de financiële doorlichting. De voorzieningen die-

nen zich immers aan te passen aan deze knelpunten of dienen deze, op een of andere manier, te overbruggen, willen ze kunnen overleven.

Het huidige **subsidiesysteem** heeft een aantal gevolgen voor de financiële structuur van een voorziening. Zo moet het bestuur trachten een overschot te realiseren zodat het eigen vermogen toeneemt. Dit is nodig om het eigen aandeel bij investeringen te financieren. Het gedeelte van de investeringen dat niet via VIPA gefinancierd wordt, zou eventueel ook via langetermijnleningen kunnen overbrugd worden, maar een dergelijke oplossing gaat gepaard met een intrestlast waarvoor geen tussenkomst is voorzien in de subsidiëring, wat dan weer een verdere last legt op de reeds schaarse werkmiddelen.

In de analyse komt dit tot uiting in het grote aandeel van het eigen vermogen ten overstaan van weinig vreemd vermogen. De sectoren evolueren meer en meer naar een systeem van autofinanciering, waarbij er weinig tot geen afhankelijkheid is van vreemd vermogen. Dit is een noodzakelijke evolutie wil de continuïteit van de sectoren gewaarborgd worden. In de sector gehandicaptenzorg kunnen vanaf 2007 in de balans een verschuiving

verwachten naar meer vreemd vermogen, als gevolg van de alternatieve VIPA-financiering.

Een tweede gevolg van het subsidiesysteem is dat voorzieningen zoveel mogelijk zullen proberen om een "besparingsmanagement" toe te passen: waar mogelijk wordt er op kosten en uitgaven bespaard. Dit is echter geen evidente zaak aangezien het merendeel van de uitgaven personeelsgebonden zijn. Bovendien zijn de besparingsmogelijkheden niet onbeperkt.

Op basis van de financiële doorlichting binnen de sector jeugdbijstand werd er een sterk dossier opgebouwd betreffende de werkmiddelen. Met dit dossier overtuigden wij minister Vervotte in 2007 aan de sector extra middelen toe te kennen (zie sectoraal gedeelte). Dit voorbeeld toont duidelijk het nut van onze financiële analyses aan. Het is daarom belangrijk dat we in de toekomst onze steekproef in alle sectoren nog verder kunnen uitbreiden.

Aanpassing sectorale boekhoudregelgeving aan VZW-wet

Sinds 1 januari 2006 zijn omwille van de nieuwe VZW-wet en de uitvoeringsbesluiten een aantal boekhoudkundige bepalingen en een nieuw

rekeningenschema voor alle VZW's van toepassing. Verder is er op initiatief van minister Vervotte een algemene afstemming voor het volledige beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin gekomen. Gezien de krappe timing had het Vlaams Welzijnsverbond reeds in 2005 beslist om een advies over de indeling van het rekeningenplan te verspreiden naar de leden. Dit advies is tot stand gekomen in nauwe samenspraak met de sector en de betrokken administraties. In de eerste helft van 2006 is dit advies nog verder verfijnd en werd hieraan een nummering gekoppeld. In het kader van de financiële doorlichtingen, binnen de verschillende sectoren van het Verbond, is het immers belangrijk dat de voorzieningen een uniforme boekhouding voeren.

Het resultaat was de **handleiding uniforme boekhouding** (HUB), die naar alle sectoren verspreid werd en die een antwoord moet bieden op de vragen die met de nieuwe regelgeving zullen opduiken. Voor de sector

jeugdbijstand werden de rekeningen in detail verder uitgewerkt. De voorgestelde rekeningnummers worden evenwel niet opgelegd door de bevoegde administraties. Ze betreffen dan ook enkel een advies aan de leden-voorzieningen. Het staat iedere instelling vrij om te bepalen of men dit advies al dan niet zal volgen. Aangezien de toekomstige financiële doorlichtingen van de sectoren, vanaf het opvragen van de gegevens van 2006 op dit advies zullen afgestemd worden, is dit echter ten zeerste aan te raden.

Varia

Voor de sector kinderopvang is er een **berekeningsinstrument** ontwikkeld voor de **ADV-dagen**: voorzieningen kunnen hiermee voor de komende jaren berekenen hoeveel ADV-dagen men zal moeten toekennen en welk bedrag men daarvoor zal ontvangen. Het instrument is op de website ter beschikking gesteld aan de leden.

In de tweede helft van 2006 heeft het Vlaams Welzijnsverbond gesprekken opgestart met Mobistar en Proximus met het oog op een **groepscontract voor mobiele telefonie**. We hebben de offertes van beide operatoren aan onze leden aangeboden. Intussen hebben alle geïnteresseerde voorzieningen kunnen intekenen op de offerte van hun voorkeur.

2007...

Opnieuw is er in 2006 heel wat werk geleverd om een beter zicht te krijgen op de financiële situatie van de sectoren. Dit werk wordt in 2007 verder gezet: de financiële analyses van de verschillende sectoren zullen verder gezet en uitgebreid worden. Er zijn plannen om, na één jaar zonder analyse, het in het verleden reeds geleverde werk binnen de sector gezinsondersteuning opnieuw op te nemen en ook daar een analyse uit te voeren.

Kwaliteitszorg

De commissie kwaliteit is een intersectorale vergadering die functioneert onder de bevoegdheid van de raad van bestuur van het Vlaams Welzijnsverbond. Een evaluatie van de werking van de commissie resulteerde in een structurele verankering in de respectievelijke sectorale directiecomités. De kernopdracht van de voltallige commissie kwaliteit is de strategische opvolging van kwaliteitszorg. De inhoudelijke voorbereiding wordt toevertrouwd aan het bureau van de commissie kwaliteit.

Proactief beleidsvoorbereidend werk

Sinds het decreet inzake de kwaliteitszorg (1997) hoort kwaliteitsmanagement tot een dagelijkse bezigheid van de welzijnsvoorzieningen. Het decreet betreffende de kwaliteit van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen bouwt verder op het voorgaande decreet. Niettegenstaande het zogenaamde 'geharmoniseerd kwaliteitsdecreet' dateert van 2003, werd er nog geen werk gemaakt van de uitvoeringsbesluiten en bleven ook in 2006 de sectorale uitvoeringsbesluiten bij het decreet van 1997 van kracht. Ook al was het windstil op beleidsvlak rond kwaliteitszorg en waren de voorzieningen niet direct vragende partij om dit dossier aan te zwengelen,

toch formuleerde de commissie kwaliteit enkele belangrijke principes met betrekking tot het proces, de inhoud en het toezicht op de uitvoering van het kwaliteitsdecreet 2003. De nota werd door de RVB goedgekeurd en gehanteerd als referentiekader bij de besprekingen rond het dossier kwaliteitszorg, onder meer in het Sectoraal Overleg Gehandicaptenzorg. Het Verbondsstandpunt werd tevens ingebracht tijdens een verkennend gesprek met de heer Laurent Burssens, administrateur-generaal IVA Inspectie en de heer Walter Vandeneede, Afdelingshoofd Welzijn en Gezondheid. IVA Inspectie is een geheel nieuwe organisatie en sinds 1 april 2006 bevoegd voor alle inspectieactiviteiten, die voorheen werden uitgevoerd door Kind en Gezin, het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een handicap, de Administratie Gezondheidszorg en de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn.

Verankering van thema's in het kwaliteitssysteem

Op de studiedag 'Geheimhouding verplicht?!' op 21 maart 2006 verzorgde de voorzitter van de commissie kwaliteit, mevrouw Lieve Pannemans, een workshop (zie ook: Lieve Pannemans, Beroepsgeheim en kwaliteitszorg in de hulpverle-

ning, *Tijdschrift voor Welzijnswerk*, 30^e jaargang, nr. 279, okt-nov. 2006, p. 72-77) waarin ze op zoek ging naar de plaats binnen het kwaliteitsbeleid van de ethische reflectie op beroepsgeheim en het omgaan met cliëntgegevens in de hulpverlening. Ter voorbereiding van haar inleiding onderwierp ze de sectorale uitvoeringsbesluiten van het kwaliteitsdecreet aan een grondige analyse, legde deze ter toetsing voor aan de commissieleden en kwam tot de vaststelling dat beroepsgeheim niet als dusdanig expliciet is opgenomen in de sectorminimale kwaliteitseisen of de minimale elementen van het kwaliteitshandboek. Ze opteert om het zorgvuldig omgaan met cliëntgegevens in te bedden in het bestaande kwaliteitssysteem van de voorzieningen door het expliciteren van leefregels, afspraken rond privacy en zorgvuldigheid, ...

Een tweede thema waarover de commissie kwaliteit zich buigt is de verankering van het decreet rechtspositie van de minderjarige in het kwaliteitshandboek.

Reflectie

De commissie kwaliteit brainstormde over de criteria waaraan de zelfevaluatie dient te voldoen en werkt aan een aantal kapstokken voor het uitwerken van een zelfevaluatie.

Het afgelopen jaar was voor de Commissie Pastorale Zorg een actief en goedgevuld jaar, waarin niet enkel projecten vruchtbaar werden afgewerkt, maar waarin ook nieuwe, grootse projecten op poten gezet zijn. Er werd op de [website](#) van het Vlaams Welzijnsverbond eveneens een rubriek 'pastoraal' uitgebouwd. Het was ook een jaar waarin de samenstelling van de commissie veranderde: Jos Stevens (Salesianen van Don Bosco) verliet de commissie en Ilse Craps (Caritas Vlaams Brabant – Mechelen) voegde het team.

Zorg na het overlijden

In het voorjaar werd de laatste hand gelegd aan een verbondsinformatief naar aanleiding van het symposium van Caritas Vlaanderen over 'zorg na het overlijden' (25 oktober 2005). Hier werd een sterk pleidooi gehouden voor de continuïteit van de zorg, ook na het overlijden van een bewoner of patiënt (lijktooi, opvang van de familieleden en naasten van de overledene, goede communicatie en afspraken,...). Op basis hiervan besliste de pastorale commissie om een aantal aandachts-

punten te formuleren die als handreiking of toetssteen kunnen fungeren bij het opstellen, bijwerken of evalueren van de draaiboeken of procedures in de voorziening.

Er werden drie situaties onderscheiden: aandachtspunten bij het opstellen/ bijwerken van een draaiboek bij overlijden van een bewoner in de voorziening; aandachtspunten bij het opstellen/ bijwerken van een draaiboek bij overlijden van een bewoner buiten de voorziening; en aandachtspunten bij het opstellen/bijwerken van een draaiboek in geval van overlijden/ernstige ziekte van een familielid. Deze lijsten met concrete aandachtspunten werden onder de leden verspreid, samen met het Caritas Cahier dat naar aanleiding van het symposium werd samengesteld (Caritas Cahier nr. 4: Zorg na het overlijden. Verslagbundel naar aanleiding van de oktoberdagen van Caritas Vlaanderen. 25 oktober 2005).

Pastorale Nieuwsbrief

Daarnaast werkte de commissie ook samen met de redactieraad van de Pastorale Nieuwsbrief aan een nummer over

"onmacht", onmacht die zowel door pastores uit onze voorzieningen als door bewoners zelf ervaren wordt. Dit nummer verscheen in oktober 2006.

Pastorale zorg tussen traditie en creativiteit

De commissie legde in 2006 ook de fundamenten voor een grootse pastorale info- en uitwisselbeurs op 8 november 2007 in het Elewijtcenter, in samenwerking met het Vlaams Verbond van het Katholiek Buitengewoon Onderwijs. Als thematische insteek kozen we voor het spanningsveld waarin pastores en pastoraal vrijgestelden zich steeds opnieuw moeten profileren: 'pastorale zorg tussen traditie en creativiteit'.

Op het programma staan twee lezingen, waarin het thema belicht wordt vanuit de zorgsector en vanuit het onderwijsperspectief. In de namiddag hebben de deelnemers de kans om inspiratie of informatie op te doen aan een van de talrijke infostands. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om deel te nemen aan één van de 'werkwinkels' of 'denktanks' over het thema.

Sociaal recht

De meeste aandacht ging vorig jaar naar het uitvoeren van de sociale akkoorden voor de non-profitsector die zowel op federaal als Vlaams niveau in 2005 waren afgesloten. In 2006 werd er op paritair niveau onderhandeld over de Collectieve Arbeidsovereenkomsten die deze akkoorden moeten uitvoeren. Ondertussen werden op regeringsniveau ook de nodige uitvoeringsmaatregelen genomen.

Uitvoering Federaal en Vlaams Sociaal Akkoord

Zowel binnen de federale als de Vlaamse sectoren stond 2006 vooral in het teken van de verdere uitvoering van de sociale akkoorden. Binnen de Vlaamse Paritaire Comités (319.01 en 305.02) was men het vrij snel eens over de inhoud van de te onderhandelen CAO's. Het ondertekenen liet evenwel nog wat op zich wachten door onduidelijkheid over de verdeling van de voorziene budgetten. Eens men hierover in een tripartiete overleg eensgezindheid had, kon men de te onderhandelen CAO's verder afwerken.

Binnen het **Paritair subcomité 319.01** werden eind februari twee CAO's ondertekend door de sociale partners: de CAO tot verhoging van de eindejaarspremie en de CAO die een spaarfonds

opricht in voorbereiding van de uitvoering van de tweede pensioenpijler. Daarnaast lagen nog een aantal andere thema's op de onderhandelingsstafel, zoals het toekennen van het bediendestatuut aan arbeiders en een wettelijke oplossing voor het probleem van de slapende nachtdiensten. Het verbond had – net zoals de andere werkgeversorganisatie – als voorwaarde voor het ondertekenen van de CAO betreffende het toekennen van het bediendestatuut aan arbeiders gesteld dat de inwerkingtreding pas kon gebeuren als er een KB tot regeling van de slapende nachtdiensten was gepubliceerd. Het was tot begin 2007 wachten op de publicatie van het desbetreffende KB in het Belgisch Staatsblad.

De onderhandelingen over de CAO's in uitvoering van het VIA in de andere Vlaamse sectoren, die ressorteren onder het **Paritair Subcomité 305.02**, werden een maand later ook afgerond. Naast de onderwerpen van het VIA die ook in het PSC 319.01 aan bod kwamen, werd daar de CAO arbeidsvrijstelling voor de kinderdagopvang uitgebreid, en werd in een CAO een nieuw barema voor de dienstverantwoordelijken van de diensten voor opvanggezinnen vastgelegd.

Op federaal niveau liepen de onderhandelingen niet zo vlot: het duurde tot september 2006 voor een tweede deel van de CAO's in uitvoering van

het **federaal sociaal akkoord** ondertekend waren. Er was onder andere een akkoord over de modaliteiten van de uitbetaling van de 'attractiviteitspremie', het statuut van de syndicale organisatie in de kleinere voorzieningen en het toekennen van bepaalde voordelen aan arbeiders. 2006 eindigde weliswaar zonder een akkoord over de laatste twee onderwerpen: onmiddellijke vervanging en bekendmaken van dienstroosters. Deze thema's worden verder in tripartiete werkgroepen besproken.

Ook de desbetreffende ministers hebben in 2006 de uitvoering van de Sociale Akkoorden gefinaliseerd. Zowel de federale als de Vlaamse overheid heeft de uitvoering van de CAO's mogelijk gemaakt. Op Vlaams niveau werden de laatste uitvoeringsbesluiten begin september door de Vlaamse Ministerraad goedgekeurd.

Generatiepact

Er ging vorig jaar ook de nodige aandacht naar de inhoud van de Wet op het Generatiepact. De invoering van deze wet zal in onze sectoren vooral gevolgen hebben voor tijdskrediet en brugpensioen. De discussie over de definitie van 'zwaar beroep' is vorig jaar gestart, maar niet afgerond.

Tijdschriften

Ook in 2006 gaf het Vlaams Welzijnsverbond twee tijdschriften uit: het Tijdschrift voor Welzijnswerk en 'de facto'.

Tijdschrift voor Welzijnswerk

Het **Tijdschrift voor Welzijnswerk** was in 2006 reeds aan zijn 30ste jaargang toe. Een jaargang telt 8 nummers: in 2006 verschenen 6 gewone nummers op 1600 exemplaren en 2 themanummers, waarvan een 200-tal extra-exemplaren gedrukt worden. Het eerste themanummer ging over "Thuiszorg en sociaal beleid" (jg. 30, nr. 275, maart 2006) naar aanleiding van een CM-studiedag met hetzelfde thema, het tweede had als titel: "Geheimhouding verplicht?!" (jg. 30, nr. 279, oktober-november 2006) n.a.v. de studiedag en het ethisch advies over beroepsgeheim en informatiestromen in de hulpverlening.

De jaargang telde 672 blz. Samen met de 120 blz. van de 'de facto', die elke abonnee gratis ontvangt, komt het totaal aantal blz. daarmee op 792. Naast de 8 edito's werden het voorbije jaar 44 artikels opgenomen. In de 'Lezerskring' werden 52 boeken besproken; de rubriek 'Kort genoteerd' telde 107 stukjes en er werden 49 andere 'Publicaties' voorgesteld. In de 'Agenda'

werden 485 activiteiten aangekondigd en kregen 47 organisaties of activiteiten door middel van een 'kaderstukje' iets meer aandacht. In de rubriek 'Ethiek en zingeving' werden 14 stukjes opgenomen.

Thematisch valt het op dat de artikels vaak 'beleidsaspecten' behandelen; ook 'ethiek en zingeving' scoort hoog (o.m. omwille van het themanummer), evenals 'onderzoek' (in de redactie is een goede vertegenwoordiging vanuit de onderzoekswereld). Hieraan werden telkens meer dan 10 artikels gewijd. De sectoren van het Vlaams Welzijnsverbond scoren, met uitzondering van de kinderopvang en de gezinsondersteuning, even hoog; ook de thuiszorg en het algemene thema 'organisatie van de zorg' ligt in dezelfde grootorde, nl. bijna 10 artikels in één jaargang.

Op de *website* van het Vlaams Welzijnsverbond wordt een inhoudsopgave per nummer én de tekst van het editoriaal, alsook het thematisch inhoudsoverzicht opgenomen.

de facto

Het **ledenblad** verscheen in 2006 acht maal op 2200 exemplaren en telde 120 blz. De voorbije jaargang is de laatste gedrukte; 'de facto' zal

vanaf 2007 als elektronische nieuwsbrief verschijnen. Het april-meinummer bevatte ook dit jaar weer het jaarverslag van het Verbond. Op de *website* vindt u per nummer een inhoudsopgave én de tekst van het editoriaal. Elk nummer bevat een overzicht van de verbondsinformatieven die in de voorbije periode verschenen. De edito's gingen onder meer over het Globaal plan voor de Jeugdzorg, de hervormingen in het buitengewoon onderwijs, de samenwerking tussen het welzijnswerk en de lokale besturen, over 'behoorlijk bestuur', en over diversiteitsbeleid.

Dit jaar trok vooral de bijzondere jeugdzorg de aandacht met onder meer het globaal plan en de rechtspositie van minderjarigen. Verder was er aandacht voor de zorgregie in de gehandicaptenzorg en de tewerkstelling van personen met een handicap. Voor de sector gezinsondersteuning werd stilgestaan bij tien jaar CKG en de problematiek van de gezinsondersteunende pleegzorg. De sector kinderopvang pleitte voor flexibele kinderopvang, maar zonder dienstencheques en ging in op het nieuw concept kinderopvang. De federale wet én de campagne voor de herziening van het Vlaamse decreet op het vrijwilligerswerk waren de 'zorgenkinderen' van de sector vrijwilligerswerk. Tenslotte waren er ook artikels over opvoedingsondersteuning, kwaliteitszorg e.a. aandachtspunten uit de Verbondswerking.

Guimardstraat 1

1040 Brussel

Tel. 02 511 44 70

Fax 02 513 85 14

post@vlaamswelzijnsverbond.be

www.vlaamswelzijnsverbond.be